

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta

Bakalářská práce

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta
Ústav sociální práce

Instituty právní ochrany před domácím násilím

Bakalářská práce

Autorka: Vendula Potměšilová
Studijní program: B6731 Sociální politika a sociální práce
Studijní obor: 6731R029 Sociální práce s osobami se sníženou
soběstačností
Forma studia: Kombinovaná
Vedoucí práce: JUDr. et. Mgr. Filip Rigel, Ph.D.

Hradec Králové, 2022

Zadání bakalářské práce

Autor: Vendula Potměšilová

Studium: U18017

Studijní program: B6731 Sociální politika a sociální práce

Studijní obor: Sociální práce s osobami se sníženou soběstačností

Název bakalářské práce: **Instituty právní ochrany před domácím násilím**

Název bakalářské práce AJ: The legal institutes of protection from domestic violence

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Cílem bakalářské práce je zhodnocení institutů obrany proti domácímu násilí aplikované v prostředí intervenčních center. Zaměří se na popis práv obětí domácího násilí zakotvených nejen v trestněprávních předpisech, ale i v předpisech občanského, rodinného a přestupkového práva, které oblast domácího násilí též upravují. V závěrečné části bude provedeno zhodnocení jednotlivých metod a návrh na jejich zlepšení. Použité metody: V praktické části bude použita metoda kvantitativního výzkumu formou dotazníkového šetření zaměřeného na pracovníky intervenčních center v ČR. Aplikace metod v řešení domácího násilí. The thesis deals with legal institutes of protection from domestic violence applied by intervention centres. The thesis covers basic rights of persons falling victim to domestic violence as outlined in the Czech legal system (criminal as well as civil, family and misdemeanour codes). It aims to provide an evaluation of the whole system and offer suggestions how to improve the involved legal instruments. Method used: The practical section contains the questionnaire survey focused on workers of intervention centres in the Czech Republic using the method of the quantitative research in the survey process. Application of methods in solving domestic violence.

TOPINKA, Daniel. Domácí násilí z perspektivy aplikovaného výzkumu: Základní fakta a výsledky. Ostrava: SocioFactor, 2016. ISBN 978-80-906615-0-9. MARTINKOVÁ, Milada, Vladan SLAVĚTÍNSKÝ a Jiří VLACH. Vybrané problémy z oblasti domácího násilí v ČR. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2014. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-139-4. ŠEVČÍK, Drahomír a Naděžda ŠPATENKOVÁ. Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-690-2. BEDNÁŘOVÁ, Zdena. Domácí násilí: zkušenosti z poskytování sociální a terapeutické pomoci ohroženým osobám. Praha: Acorus, 2009. ISBN 978-80-254-5422-0. STRÍLKOVÁ, Patricie a Marek FRYŠTÁK. Vykázání jako prostředek ochrany před domácím násilím. Ostrava: Key Publishing, 2009. ISBN 978-80-7418-020-0.

Zadávající pracoviště: Ústav sociální práce,
Filozofická fakulta

Vedoucí práce: JUDr. et Mgr. Filip Rigel, Ph.D.

Oponent: Mgr. et Mgr. Daniel Štěpánek, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 30.4.2020

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně a uvedla veškeré použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne 16. 12. 2022

Vendula Potměšilová

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala JUDr. et Mgr. Filipu Rigelovi, Ph.D. za jeho ochotu, vstřícnost, odborné vedení práce a čas, který mi po tuto dobu věnoval.

Anotace

POTMĚŠILOVÁ, Vendula. *Instituty právní ochrany před domácím násilím*. Hradec Králové: Filozofická fakulta, Univerzita Hradec Králové, 2022, 65 s. Bakalářská práce.

Cílem bakalářské práce je zhodnocení institutů ochrany před domácím násilím se zaměřením na policejní vykazání a jejich zhodnocení z pohledu pracovníků intervenčních center. Práce přináší v první části teoretický pohled na problematiku domácího násilí, popisuje formy domácího násilí, shrnuje příčiny a charakterizuje osoby dotčené domácím násilím. Další část práce charakterizuje jednotlivé instituty právní ochrany před domácím násilím, které jsou zakotveny v českém právním řádu. Významná část je věnována popisu institutu policejního vykazání. Práci zakončuje výzkum, který posuzuje institut policejního vykazání z praktického pohledu pracovníků intervenčních center, na základě jehož výsledků bude navržena případná změna zákona.

Klíčová slova: Domácí násilí, intervenční centrum, předběžné opatření, policejní vykazání

Annontation

POTMĚŠILOVÁ, Vendula. *The legal institutes of protection from domestic violence*. Hradec Králové: Philosophical Faculty, University of Hradec Králové, 2022, 65 pp. Bachelor Thesis.

The aim of the bachelor thesis is to evaluate the institutes of protection against domestic violence with a focus on police eviction and their evaluation from the perspective of the workers of intervention centres. In the first part, the thesis presents a theoretical perspective on the issue of domestic violence, describes the forms of domestic violence, summarizes the causes and characterizes the persons affected by domestic violence. The next part of the thesis describes the individual institutes of legal protection against domestic violence that are established in the Czech legal system. A significant part is devoted to the description of the institution of police eviction. The thesis concludes with a research that assesses the institution of police eviction from the practical perspective of the staff of intervention centres. A possible change in the law will be proposed on the basis of the results.

Keywords: Domestic violence, intervention center, interim measures, police eviction

Obsah

Obsah	8
Seznam zkratk	10
Úvod.....	11
I. Cíle práce.....	13
II. Teoretická část.....	16
1 Co je domácí násilí	16
1.1 Definice domácího násilí.....	17
1.2 Charakteristické znaky domácího násilí.....	17
1.3 Formy domácího násilí.....	18
1.4 Příčiny domácího násilí	20
1.5 Typologie domácího násilí	21
2 Aktéři domácího násilí	23
2.1 Charakteristika pachatele domácího násilí	23
2.2 Charakteristika oběti domácího násilí	24
3 Pomoc aktérům domácího násilí	27
3.1 Formy pomoci	27
3.2 Právní rámec pomoci domácího násilí v ČR.....	29
3.3 Soudní ochrana.....	33
3.4 Činnost intervenčních center.....	35
3.5 Činnost Policie ČR.....	36
III. Empirická část.....	41
4 Úvod do výzkumu	41
4.1 Cíl výzkumu	41
4.2 Výzkumné otázky.....	42
4.3 Transformace dílčích cílů do výzkumných nástrojů.....	43
4.4 Forma dotazníku.....	45
4.5 Dotazník	46
4.6 Hypotézy	50
4.7 Vyhodnocení a závěr výzkumu	55
5 Závěr.....	57

6	Seznam zdrojů	61
7	Seznam tabulek.....	1
8	Přílohy	1
8.1	Seznam příloh.....	1

Seznam zkratek

PolČR	zákon č. 273/2008 Sb., o policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů
SocSl	zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů
ZvlŘS	zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů
TrZ	zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
ZOPDN	zákon 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony oblasti ochrany před domácím násilím, ve znění pozdějších předpisů
ObčZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Úvod

Domácí násilí představuje významný sociálně patologický společenský jev, jehož samotná existence však byla po dlouhou dobu veřejně odmítána, mnohdy i popírána a jeho dopady bývaly zlehčovány. Kvůli tomu se o domácím násilí prakticky nevedla veřejná debata a neprobíhala o něm téměř žádná celospolečenská diskuse (Harrison, Willis, 1999). Otázka možného řešení domácího násilí zůstávala na základě jeho tabuizace mimo okruh hlavního společenského zájmu. Konkrétní případy domácího násilí byly s ohledem na absenci systémových nástrojů pro zvládnutí negativních projevů řešeny spíše nahodile a skutečný dopad na dotčené osoby byl závislý na „štěstí“ či naopak neštěstí zainteresovaných jednotlivců. Skutečnost, že případy domácího násilí v minulosti byly a bohužel mnohdy stále jsou přehlíženy, anonymizovány či z důvodu strachu a sebe-viktimizace obětí nebyly dokonce vůbec identifikovány (Yamawaki, Ochoa-Shipp, Pulsipher, et al. 2012), přitom nelze vnímat jako specifikum našeho národního prostředí, jelikož odsouvání tohoto tématu na okraj sociálního veřejného zájmu úzce souviselo s širšími kulturními vzorci evropské společnosti.

S mýty, jimiž je zatíženo veřejné vnímání domácího násilí, se lze setkat prakticky napříč všemi společnostmi. V kontextu evropských kulturních vzorců je třeba hovořit především o dlouhodobém dopadu tradičních patriarchálních prvků v sociální hodnotové struktuře. V jejich důsledku byla problematika domácího násilí bagatelizována a odsouvána mimo dosah veřejné debaty a tím i mimo politický prostor (Kelly, 2002). Právě genderově podmíněné vnímání společenských hodnot včetně přesného vymezení definice násilí lze pokládat za mnohdy největší překážky reálného poznání fenoménu domácích agresí, jakož i jejich identifikace coby závažného společenského problému. Vesměs až do sedmdesátých let 20. století v důsledku zmíněných představ a mýtů o fungování společnosti v oblasti vztahů mezi mužem a ženou převažoval názor, že domácí násilí představuje ryze soukromou záležitost, do níž „nikomu cizímu nic není“, což významně komplikovalo jeho rozpoznání a následnou intervenci. Až o několik let později hlavně díky působnosti feministických hnutí a souvisejících úspěšných emancipačních tendencí přestalo být domácí násilí

ignorováno a v průběhu osmdesátých letech 20. století nakonec začalo být i kriminalizováno a sankcionováno (Ševčík, Špatenková, 2011:27).

I v dnešní době se však domácí násilí stále mnohdy bohužel prezentuje jako jev, který bývá společnosti skryt a který na sebe upozorní obvykle až ve chvíli, kdy dojde k nějakému závažnému následku, ať už ve formě napadení, zranění nebo dokonce smrti oběti domácího násilí či agresora. Domácí násilí je přitom zpravidla dlouhodobou záležitostí a jeho projevy trvají i třeba několik let před tím, než daná situace případně vyústí v otevřenou agresi. Typické pro domácí násilí bývá také skutečnost, že oběť se obvykle násilníka bojí opustit, a to z různých důvodů, nejčastěji z citových či existenčních. Přitom v současnosti existuje řada možností odborné pomoci a konkrétní informace o jejich jednotlivých formách jsou poměrně snadno dostupné u příslušných institucí zabývajících se pomocí v souvislosti s projevy domácího násilí.

Nicméně povědomí o formách prevence, intervence a pomoci v oblasti domácího násilí není mezi veřejností příliš rozšířené. Přispívá k tomu fakt, že se jedná o relativně nové instituty, které byly do českého právního systému zakotveny teprve nedávno, začátkem 21. století. A právě potřeba zvýšení povědomí o institutech ochrany byla jednou z motivací při volbě tématu této práce. Vedle toho jí také vedla potřeba zhodnocení celkového nastavení institutů právní ochrany před domácím násilím pohledem pracovníků intervenčních center, kteří je využívají ve své aplikační praxi, přičemž nemohlo zůstat u pouhého samotného zhodnocení, ale nedílnou součástí analýzy je i nastínění optimálních možností případných úprav a návrh legislativních změn.

I. Cíle práce

Bakalářská práce se zabývá preventivními nástroji ochrany před domácím násilím zakotvenými v českém právním systému. Jedná se o prostředky ochrany, které by v ideálním případě měly zamezit budoucím projevům domácího násilí. Zákonná úprava je tvořena vzájemně provázanými opatřeními, ve kterých relevantní úlohu sehrává policie, intervenční centra a soudy. Tyto složky tvoří pilíře prevence proti domácímu násilí, přičemž každá ze složek provádí v rámci své působnosti konkrétní opatření (Čuhelová, 2019:11-12).

Policie provádí úkony v prvotní fázi domácího násilí, kdy dochází k ohrožení zdraví nebo dokonce i života napadené osoby a kdy je třeba odvrátit bezprostředně hrozící nebezpečí. K tomu slouží institut vykázání, jenž je upraven v § 44 a násl. PolČR. Druhý pilíř reprezentují intervenční centra, která se zřizují na základě § 34 odst. 1 písm. s) SocSL a jejich činnost je upravena v § 60a téhož zákona. Intervenční centra po odeznění akutní hrozby nabízejí oběti domácího násilí psychologickou podporu, sociálně terapeutickou službu a také pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí. Intervenční centra se též podílejí na poskytnutí právní pomoci nebo pomoci při jejím zajištění. Posledním pilířem jsou soudy, které podle § 400 a násl. ZvlŘS vedou předběžné řízení ve věci ochrany proti domácímu násilí a rozhodují o vydání předběžného opatření, jež spočívá v teritoriální (opuštění a zákaz vstupu do společného obydlí) a personální (zdržení se setkávání, nežádoucího sledování a obtěžování) ochraně ohrožené osoby.

Bakalářská práce se zaměřuje především na institut policejního vykázání, neboť ten představuje významný článek v celém řetězci preventivních opatření. Smyslem vykázání má být nejprve odvrácení bezprostředního ohrožení zdraví či života napadené osoby a posléze nastartování procesu pomoci oběti domácího násilí, který je tvořen mnoha postupnými kroky vedoucími k narovnání postavení oběti domácího násilí. Vzhledem k tomu, že vykázání představuje prvotní neopakovatelný úkon, který je realizován bezprostředně po incidentu, má zásadní vliv na průběh a celkové vyznění, respektive na úspěch či neúspěch realizovaných opatření, tj. ukončení a zabránění opakování domácího násilí.

Výše popsaná východiska se odráží v rozdělení práce, která je tvořena částí teoretickou a částí praktickou, respektive empiricko-analytickou. První část studie přináší teoretický pohled na problematiku domácího násilí. V této části je uvedena charakteristika domácího násilí, jsou v ní popsány formy domácího násilí, včetně jeho typologie, přičemž zde dochází i k sumarizaci příčin a charakteristice aktérů domácího násilí, tj. pachatele a oběti. Praktická část práce se zaměřuje na analýzu institutů právní ochrany a prevence před domácím násilím v českém právním systému, zároveň důraz je kladen zejména na podrobné posouzení funkčnosti institutu policejního vykazání. Tato část je završena výzkumem, který směřuje ke zhodnocení efektivity využívání institutu vykazání v aplikační praxi z pohledu pracovníků intervenčních center.

Cílem práce je analyzovat a zhodnotit policejní vykazání jako prostředek ochrany před domácím násilím z pohledu pracovníků intervenčních center, neboť pracovníci intervenčních center mají vzhledem ke svým zákonným oprávněním, upravujícím jejich postavení při pomoci obětem domácího násilí, s praktickým využitím institutu policejního vykazání dostatek zkušeností. Právě oni mohou dle svých zkušeností a na základě širokého prostoru, který jim je poskytnut pro práci s oběti domácího násilí, už od počátku procesu institucionálního řešení problému zhodnotit účinnost stávající právní úpravy.

K naplnění celkového cíle práce slouží jednotlivé dílčí cíle. Prvním dílčím cílem je poskytnutí základního přehledu o problematice domácího násilí, tvořícího teoretické východisko pro praktické uchopení jednotlivých právních nástrojů využívaných jako nástrojů prevence proti domácímu násilí.

Dalším postupným cílem je vytvoření přehledu a charakteristiky jednotlivých preventivních opatření proti domácímu násilí uvedených v českém právním systému, kdy je největší prostor s ohledem na hlavní cíl práce věnován policejnímu vykazání. Tomuto cíli je podřazeno i zhodnocení policejního vykazání z pohledu pracovníků intervenčních center, jež vychází z dotazníkového šetření provedeného v intervenčních centrech. Hodnocení policejního vykazání se dotýká práv a povinností všech zúčastněných osob. V jeho rámci jsou posuzována práva a povinnosti jak oběti, tak násilníka, jsou hodnocena oprávnění a povinnosti zasahujících policistů, jakož i pomoc poskytujících pracovníků intervenčního centra. Kromě toho se hodnocení zaměřuje i na další podmínky stanovené

ve vykázání, kterými jsou délky stanovených lhůt, ať už se jedná o samotnou dobu vykázání nebo o lhůty k provedení některých dílčích úkonů v rámci vykázání.

Posledním dílčím cílem je provedení návrhu na případné změny právní úpravy policejního vykázání na základě vyhodnocení výsledků dotazníkového šetření. Navrhovaná změna by měla lépe odpovídat podmínkám aplikační praxe a měla by rovněž vytvořit odpovídající souhrn opatření pro všechny zúčastněné osoby či orgány, jichž se dotýká problematika domácího násilí na úrovni institutu policejního vykázání. V konečném důsledku přináší tento návrh příslib účinnější ochrany především osob ohrožených domácím násilím a předcházení recidivy ze strany pachatele domácího násilí.

II. Teoretická část

1 Co je domácí násilí

Domácí násilí bylo velmi dlouho tabuizováno a veřejně odmítáno, a to nejen v rámci československé a později české společnosti, ale i v širším evropském, respektive celosvětovém hodnotovém kontextu (Vymětalová, 2001:103-122). Veřejnost fenomén domácího násilí spojovala spíše se sociálně slabšími a méně vzdělanějšími rodinami, neboť výrazná část společnosti si odmítala připustit, že by se se podobné jevy jako násilí v rodině mohly odehrávat i ve společensky dobře situovaných, konzervativně laděných a ekonomicky i sociálně zabezpečených rodinách, jež na první pohled nejeví známky jakékoli dysfunkčnosti (Ševčík, Špatenková, 2011:27).

Postupem času se s postupným vývojem společensko-kulturního kontextu názory měnily a v současné době lze i na základě statistik incidence domácího násilí s jistotou konstatovat, že se jedná o celosvětový problém, který zasahuje do všech sociálních vrstev bez ohledu na společenské postavení, získané vzdělání, dosažený věk, náboženskou či etnickou orientaci (Ševčík, Špatenková, 2011:21).

Z hlediska definičního vymezení jsou pro domácí násilí charakteristické znaky provádění násilí na osobách blízkých, přičemž k těmto znakům dochází opakovaně, ať už se jedná o násilí fyzické, psychické či sexuální. Důležitým aspektem je eskalace násilí na oběti, které probíhá skrytě v jeho soukromí a mimo kontrolu veřejnosti. Jedná se tak o agresivní chování jednoho člena domácnosti proti druhému, jehož záměrem je ublížit, poškodit, poranit či dokonce zabít, kdy lze jednoznačně hovořit o vědomém chování agresora proti lidské důstojnosti (Matoušková, 2013:22).

V českém právním systému přitom pojem „domácí násilí“ doposud neexistuje (Králičková, 2011:29), neboť právní řád sám o sobě definuje násilí pouze mezi osobami žijícími ve společné domácnosti, bytě nebo domě a to i bez citových a příbuzenských vazeb (Bednářová, Macková, Wünschová et al., 2009:6).

Při vymezení pojmu domácího násilí z trestně právního hlediska se tak vychází z TrZ, ve kterém je uvedena skutková podstata trestného činu týrání osoby žijící ve společném obydlí, jímž se dle ustanovení § 199 rozumí týrání osoby blízké

nebo jiné osoby žijící s násilníkem ve společném obydlí. Ve spojení s trestným činem domácího násilí může dojít i k dalšímu nezákonnému jednání, kterým mohou být naplněny znaky skutkové podstaty některého z trestných činů jako například nebezpečné vyhrožování, pronásledování, omezování osobní svobody, těžké ublížení na zdraví, sexuální nátlak nebo vydírání, znásilnění, zabití.

1.1 Definice domácího násilí

Domácí násilí není snadné definovat, neboť v odborné literatuře neexistuje jednotná definice (Flury, Nyberg, Riecher-Rössler, 2010). Každý z autorů pojem domácí násilí vysvětluje trochu jinak, v důsledku čehož není tedy možné jednoznačně označit pouze jednu jedinou definici za správnou. I v zahraničních publikacích panuje v tomto ohledu značná terminologická nejednotnost (Barocas, Emery, Mills, 2016). Obecně lze domácí násilí popsat jako sociálně patologický jev, který probíhá za zavřenými dveřmi mezi blízkými osobami, žijícími ve společné domácnosti nebo ve společném obydlí, kdy jedna osoba získává nad druhou určitou moc se záměrem ublížit, poškodit, poranit, či dokonce zabít (Voňková, Huňková, 2004:11). V odborné literatuře se setkáváme s různými definicemi, nicméně všechny odpovídají tomuto náhledu a podstata všech je víceméně totožná (Sedlák, 2017:1-10). Výše uvedenou charakteristiku domácího násilí můžeme proto považovat za určitou definiční esenci zkoumaného fenoménu, jejich prostřednictvím lze dotyčné chování označit za násilné.

1.2 Charakteristické znaky domácího násilí

Abychom mohli hovořit o domácím násilí, je nutné, aby příslušný incident obsahoval všechny čtyři znaky, jež jsou pro incident domácího násilí charakteristické (Flury, Nyberg, Riecher-Rössler, 2010). Prvním znakem je přítomnost různých forem násilí mezi blízkými osobami ve společné domácnosti, tedy např. násilí fyzického, psychického, sexuálního, ekonomického nebo sociálního. Druhým znakem je trvalé a neměnné rozdělení rolí, kdy jedna osoba je obětí a druhá pachatelem. Jedná se o tzv. vztahovou asymetrii. Třetím znakem je opakování incidentů v podobě tzv. cyklů domácího násilí a posledním znakem je stupňování projevů domácího násilí, přičemž může jít o eskalaci

jak v intenzitě, tak ve frekvenci ataků ze strany násilníka (Matoušek, Křišťan, 2013:353).

Domácí násilí lze rozdělit do tří základních fází. Jako ideální situace se z pohledu budoucí oběti domácího násilí může jevit tzv. období zamilovanosti, kdy se partner budoucí oběti snaží věnovat veškerý svůj čas a pozornost. Jedná se ale pouze o konstruktivní jednání za účelem následné totální kontroly nad obětí. Za první reálnou fází procesu domácího násilí se nicméně považuje období začínajícího stupňování napětí a postupného narůstání psychického tlaku na oběť. Další fázi již provází násilí samotné, které obvykle bývá nejprve převážně psychické a teprve postupem času může být doprovázeno dalšími formami násilí. Oběť má v tuto chvíli právě v důsledku přítomnosti psychického nátlaku pocit viny a snaží se napravit své chyby, aby již k dalším útokům ze strany násilníka nedocházelo. V poslední fázi dochází ze strany násilníka k pocitům lítosti nad svými činy, v důsledku čehož se agresor oběti omlouvá a ta mu odpouští. Vzhledem k tomu, že násilník však nechce o svou oběť přijít, tedy nechce nad ní ztratit ani kontrolu, ani moc, jsou pro tuto fázi rovněž typické agresorovy sliby, že se změní a že se další incidenty nebudou opakovat. Jedná se o tzv. fázi líbánek nebo klidu (Ševčík, Špatenková, 2011:52-55).

Průběh incidentu lze popsat pomocí takzvané spirály domácího násilí. Ta charakterizuje skutečnost, že násilí se děje v opakujících se cyklech a má stupňující tendenci, kdy násilná osoba zvyšuje své požadavky a oběť se jim snaží vyhovět. Intervaly mezi napadeními jsou obvykle stále kratší a intenzita způsobených následků naopak závažnější. Na počátku napadení se objevuje facka, která může eskalovat až do brutálního útoku ohrožující zdraví nebo dokonce život ohrožené osoby (Bednářová, 2009:10-11).

1.3 Formy domácího násilí

Klasifikace forem domácího násilí není v odborné literatuře rovněž jasně sjednocena. Názory na pojmy „druh“ a „forma“ domácího násilí nejsou mezi odborníky jednoznačné, avšak všichni se shodují na společném úmyslu v podobě násilníkovy ambice získat nad druhou osobou absolutní moc a kontrolu za použití velmi sofistikovaných až bezcitných praktik (Ševčík, Špatenková, 2011:47).

Domácí násilí může vykazovat různé druhy podob. Obecně je lze rozdělit na základní formy, které se mohou vzájemně kombinovat. Za nejhrubší formu domácího násilí označujeme násilí fyzické, které obsahuje široké spektrum hrubého chování. Pachatel v takovém případě užívá za účelem zastrašení či poškození jiné osoby fyzického násilí. Jedná se o všechny formy ubližování a utlačování, zejména o strkání, fackování, bití pěstmi nebo různými předměty. Mezi obzvláště surové praktiky fyzického násilí patří i kopání, škracení, tahání za vlasy, ale i napadení zbraněmi ohrožující přímo život oběti, které mohou v nejhorších případech skončit smrtí. Do této formy náleží také bezohledné chování typu zamezení oběti ve vyhledání lékařské péče, trápení hladem a žízní či znemožnění spánku (Ševčík, Špatenková, 2011:47-49).

Další nejčastější formou domácího násilí je psychické násilí, které má podobu ponižování, zesměšňování oběti v soukromí i na veřejnosti, urážení či vyhrožování zveřejněním diskreditujících informací. Součástí psychického násilí je rovněž i úsilí o absolutní kontrolu, jež se děje prostřednictvím neustálého vyvolávání strachu, izolování od rodiny a přátel, ničení osobních věcí oběti, jakož i soustavným kontrolováním denních činností a výslechy (Voňková, Huňková, 2004:20-21). Psychické týrání je velmi těžce prokazatelné, neboť nezanechává na oběti viditelné stopy.

Za specifickou formu domácího násilí lze považovat sexuální násilí, zahrnující všechny sexuální úkony, které jsou na oběti vynucovány. Zejména se jedná o nucený pohlavní styk a další sexuální praktiky proti vůli oběti. Do této kategorie tak spadá široká škála deliktů typu vynuceného styku bez použití ochrany, sexuálního ponižování, znásilnění či manipulace s obětí jako se sexuálním objektem.

Pachatel domácího násilí může také oběť omezovat ekonomicky a to tak, že jí znemožní přístup k financím, odmítá poskytovat prostředky na běžné rodinné potřeby a nezbytnosti pro děti. Případně má potřebu absolutní kontroly nad veškerými výdaji a příjmy a vyžaduje jejich pravidelné a okamžité dokládání. Své příjmy a ekonomickou situaci zpravidla před obětí zatajuje (Střílková, Fryšták, 2009:15).

Mezi nejčastější formu domácího násilí v České republice lze považovat na základě aplikační praxe kombinaci fyzického a psychického násilí (Střílková, Fryšták, 2009:15).

1.4 Příčiny domácího násilí

Přesnou příčinu domácího násilí není možné s jistotou určit a to ani u konkrétního případu. Teorie, která by uměla vysvětlit příčinu vzniku domácího násilí, neexistuje. Jednotlivé případy mají rozdílné znaky násilí a vždy se jedná o působení více vlivů najednou (Kotková, 2014:19-20).

V minulosti byly používány jednofaktorové teorie, které jsou dnes považovány za značně překonané. Tyto teorie se totiž zaměřovaly vždy pouze jen na jeden podnět zkoumání agresora, přičemž příkladem může být dominantní uplatňování psychologického hlediska zkoumajícího psychický stav a příčinu agresivního chování pachatele. Podobným případem byla i aplikace biologicko-genetického pohledu, která vycházela výlučně z predispozice k agresivnímu chování jedince, popřípadě využívání sociologické teorie, dle níž jsou znaky násilí uplatňovány mocí a nadvládou nad druhou osobou (Střílková, Fryšták, 2009:16-17).

V současné době jsou příčiny domácího násilí zkoumány více komplexně a posuzují se z perspektivy několika faktorů najednou (Králičková, 2011:7-9). Odborníky je v současné době nejvyužívanější a nejmodernější teorií příčin koncepce D. G. Duttona, označovaná jako tzv. teorie multifaktorových přístupů, které jsou děleny do čtyř strukturálních rovin. První rovinou jsou makrosystémové příčiny založené na výlučně patriarchálním vnímáním hodnot, v jejichž důsledku v řadě společenských skupin převládá v rodinném modelu výhradně dominance mužů nad všemi aspekty života a tím i jejich panství nad ženami. Další rovinou jsou ekosystémové příčiny, mezi něž náleží například sociální prostředí, tedy otázka komunity lidí, ve které se jedinec pohybuje včetně konkrétních faktorů ovlivňujících rozvoj domácího násilí tzv. formální a neformální sociální struktury. Příčiny vzniku domácího násilí tak mohou být ekonomického rázu, kde podstatnou roli sehrávají faktory jako ztráta zaměstnání, ekonomická nestabilita, nízký příjem, nízká úroveň vzdělanosti či sociální izolace. Samostatnou strukturální rovinou jsou rovněž takzvané mikrosystémové příčiny, které vyplývají z podstaty samotné rodiny a rodinného života. Chování jednotlivých členů rodiny je každému jejímu členu dobře známo, neboť tyto členové na sebe vzájemně působí, ovlivňují se a dokáží předpokládat jednotlivé reakce na krizové i standardní situace. V rámci této mikrosystémové roviny mají členové rodiny vybudované povědomí o svých hranicích, vědí jak si navzájem ublížit, ale i utěšit se, čehož lze přirozeně v rámci

potenciálního vztahu mezi násilníkem a obětí dlouhodobě využívat. Poslední rovinou jsou ontogenetické příčiny, v jejichž rámci jsou primárním předmětem zkoumání charakterové vlastnosti násilné osoby, ale i oběti a jejich vzájemná interakce. Z perspektivy této roviny se předpokládá, že agresor prošel specifickým ontogenetickým vývojem, ve kterém se naučil řešit krizové situace násilným agresivním chováním, v důsledku čehož neumí na vzniklé potíže reagovat racionálně a řešit je jiným než destruktivním způsobem (Střílková, Fryšták, 2009:16-17).

1.5 Typologie domácího násilí

Reflexe domácího násilí se liší podle toho, jak a kdo na danou problematiku pohlíží a jaký postoj k danému fenoménu zaujímá. Rozdílnou typologizaci nalezneme proto i v odborné literatuře, kde jsou názory na typy a charakteristiku rovněž závislé jak na sociálně-kulturním kontextu dílčích badatelských přístupů, tak na hodnotové orientaci i paradigmatickém rámci, v němž je fenomén domácího násilí ukotven v širším rámci toho, co daná společnost vnímá jako agresi. V otázce pluralistického vnímání typologie nelze také opomenout, že klasifikace domácího násilí nezahrnuje výlučně násilí mezi partnery, ale i násilí mezi všemi členy jedné domácnosti. Za základní typy domácího násilí lze na základě dlouhodobých snah o jeho typologizaci nicméně považovat násilí situační, běžné párové násilí, dále intimní terorismus a jako třetí typ násilný odpor. Všechny tři uvedené typy násilí se mohou objevovat jednotlivě, nebo naopak všechny současně, a to jak od drobných ataků až po útoky ohrožující na životě. Jako nejbrutálnější a nejčastější je označován intimní terorismus (Ševčík, Špatenková, 2011:46-47).

Nejběžnějším typem domácího násilí je situační, běžné párové násilí. Jeho cílem není získání absolutní kontroly nad druhou osobou, přičemž se nespojuje s ponižováním, ubližováním nebo zraňováním, ale vyplývá z dlouhodobé vztahové krize či vlivem stresu. Znaky násilí jsou spíše menší, časem mohou eskalovat, ale vyskytují se jen ojediněle. Problém se však stává chronickým v případech, kdy jeden nebo oba partneři mají sklony k agresivitě. Přestože se na první pohled mohou tyto incidenty zdát nevýznamné a pouze ojedinělé, jedná se o velmi závažné projevy násilí, které mohou vést až k pokusu o vraždu (Ševčík, Špatenková, 2011:46).

Intimní terorismus se zakládá na snaze naprosto ovládat druhou osobu za použití psychického, fyzického i emocionálního násilí. V případě aktéra intimního terorismu se zpravidla jedná o chronicky žárlivého jedince motivovaného svou zoufalou emocionální situací, takzvaného intimního teroristu, který má potřebu k sobě připoutat druhou osobu. I když se v běžném životě nejedná o násilnou osobu, silná citová vazba a impulzivní chování vyvolává nadměrnou žárlivost, se kterou roste i agrese a fyzické násilí, a to v případě, že oběť nějakým způsobem odporuje nebo má dokonce v úmyslu agresora opustit. Intimní terorista se obává ztráty partnera, kvůli čemuž se uchyluje k nesmyslným rozkazům a zákazům v podobě omezování sociálních kontaktů včetně rodinných, hlídání času stráveného mimo domov či nátlaku na opuštění zaměstnání a setrvání pouze v domácnosti. V případě nedodržení nebo nevyhovění těmto požadavkům ze strany oběti přicházejí nepřiměřené tresty, které paradoxně zpravidla provází i vyznání lásky a přesvědčování o oddanosti agresora, ovšem s přenesením odpovědnosti za chování agresivního partnera na oběť. Intimní terorismus se v české společnosti vyskytuje častěji než párové násilí a hrozí u něho vyšší pravděpodobnost vážného zranění (Jakobsen, Ráki, 2022:129-131).

Násilný odpor je vyvolán reakcí na intimní terorismus a lze jej chápat jako obranný mechanismus oběti vůči násilníkovi. Ohrožená osoba již přestává být ve svém postoji ambivalentní a svému agresorovi systematicky odporuje. Domnívá se, že tímto chováním a jednáním zabrání dalšímu násilí. Po setrvání v takovém vztahu po dobu několika let může mít oběť pocit, že jediným východiskem a způsobem záchrany je scénář, kdy ona zabije agresora, nebo agresor ji (Ševčík, Špatenková, 2011:47).

2 Aktéři domácího násilí

V otázce identifikace aktérů domácího násilí je třeba na prvním místě konstatovat, že začlenění jedince do sociálního prostředí a vytváření sociálních vazeb je určováno jeho vývojem. Zásadní roli při tom představuje orientační rodina, do které se narodí a ve které je vychováván. Stejně tak mají podstatný vliv na formování jedince vztahy mezi jednotlivými členy této rodiny. V případě narušených rodinných vztahů, kdy se dítě setkává s negativními excesy typu týrání nebo odmítání od svých blízkých či je konfrontováno s násilím na některém z rodičů, je velice pravděpodobné, že dítě bude mít problém založit rovnoprávný standardně fungující partnerský vztah (Jakobsen, Råki, 2022:93).

Pro domácí násilí je charakteristická polarizace rolí, kde na jedné straně stojí absolutní moc ztělesněná dominantním partnerem, na straně druhé úplná bezmoc oběti. V takovém rozdělení rolí si jeden partner přivlastňuje právo o všem rozhodovat, zatímco druhý se jen podřizuje jeho vůli. Násilím ohrožený partner se ocitá v sociální izolaci, je podroben psychickému nátlaku a často je také finančně a materiálně závislý na násilné osobě. V důsledku toho postupně přejímá přesvědčení o tom, že takto fungující vztah je zcela v pořádku (Bednářová, 2009:15).

Za aktéry domácího násilí se obecně pokládají osoby ohrožené a osoby násilné. Okruh těchto osob může být rozšířen o děti, popřípadě další členy společné domácnosti, kteří mohou mít postavení svědků. Kromě osoby přímo ohrožené může násilí směřovat vůči dětem, přičemž někdy i ony mohou vystupovat v postavení osoby násilné (Jouriles, Mc Donald, Smith et al., 2008:221-235).

2.1 Charakteristika pachatele domácího násilí

Současné odborné studie nám předkládají teorie, že pachatelem domácího násilí může být skutečně kdokoli, jak muž, tak i žena. Díky tomu je postupně revidován tradiční mýtus, že „slušní lidé“ žádné násilí nepáchají, v souvislosti s čímž dochází i k vyvracení zastaralých názorů, dle nichž bylo předpokládáno, že podnětem páchaní násilí na druhé osobě je duševní abnormalita agresivního jedince (Králičková, 2011:8).

Násilné osoby mají sklony k různým fyzickým i psychickým podobám domácího násilí. Agresori mění násilné praktiky stejně rychle jako svoje chování, které se snaží před veřejností skrývat (Topinka, 2016:99). Na veřejnosti se proto obvykle projevují milým, pozorným až idylickým dojmem, v soukromí jsou však násilní a bezohlední. Na základě dosavadních šetření lze konstatovat, že násilné osoby pocházejí ze všech socioekonomických, náboženských i etnických skupin, díky čemuž lze odmítnout tradiční ztotožňování fenoménu domácího násilí s nízkými socioekonomickými třídami či příslušníky minorit.

Z hlediska psychologického profilu je nutné zdůraznit, že pachatelé domácího násilí mají častokrát velmi nízké sebevědomí, přičemž ataky vyvolává jejich extrémní žárlivost, která se stává až chronickou. Agresori mají neustálou potřebu kontroly nad danou osobou, jejím pohybem, denní časovou osou, i nad jejím vnímáním ze strany veřejnosti, blízkého okolí a rodiny. Vyžadují přehled nad ekonomickou stránkou i běžnými rodinnými výdaji. Často si vynucují sexuální aktivitu, kterou využívají jako prostředek moci. Násilím reagují na zvýšený stres, který umocňuje i množství požitého alkoholu a dále i přesvědčení o normalitě tzv. tradiční patriarchální rodiny.

Z genderového hlediska se jedná zpravidla o jedince, který v dětství trpěl nedostatkem úcty, lásky a vyrůstal v rodině s dominantní rolí otce (Králičková, 2011:9). Není vyloučeno, že aktivní aktér domácího násilí je obvykle osobou špatně vychovávanou, zanedbávanou, která byla v minulosti očitým svědkem domácího násilí nebo byla v dětství dokonce sama týrána.

2.2 Charakteristika oběti domácího násilí

I přes odbornou snahu o identifikaci „typizovaných“ případů obětí domácího násilí panuje dnes obecná shoda na závěru, že do pozice oběti domácího násilí se může dostat kdokoli, neboť pro oběti domácího násilí není možné nalézt žádnou společnou osobnostní charakteristiku. Obětí domácího násilí se tak mohou stát všechny osoby bez ohledu na věk, stupeň vzdělání, pracovní postavení, ekonomickou situaci, etnickou příslušnost či životní styl (Svoboda Hoferková, Kraus, Bělík, 2017:22-25). Přestože tedy neexistuje žádný univerzální osobnostní profil oběti, který by předurčoval, že se právě tato daná osoba stane obětí domácího násilí, a tím pádem neexistuje ani typická oběť domácího násilí, domácím násilím

bývají nejčastěji ohroženy ženy, děti, senioři, osoby odkázané na pomoc druhých, osoby znevýhodněné zdravotním či mentálním hendikepem, tedy osoby nějakým způsobem závislé a snadno zranitelné, ať už ve fyzickém nebo psychickém slova smyslu. Mezi oběťmi domácího násilí však bývají i muži a výjimkou nejsou ani osoby zaměstnané ve vyšších manažerských funkcích nebo řídicích pozicích (Pikálková, Podaná, Buriánek, 2015:21-23). Podle klinických zkušeností lze však konstatovat, že se zpravidla obecně jedná o osoby pracující v pomáhajících profesích, jako jsou sociální služby, zdravotnictví, vzdělávání apod. (Kotková, 2014:22).

Atributy, které jsou pro oběti domácího násilí společné, jsou některé projevy a pocity, jež se u nich rozvinuly v důsledku prožitého domácího násilí. Oběti domácího násilí sužuje velmi výrazný pocit bezmoci. Dotyční totiž velice často hledají vinu sami v sobě a naopak se snaží bagatelizovat závažnost násilí, popírají jej nebo dokonce hledají cestu, jak násilí na své vlastní osobě ospravedlnit. Tento jev souvisí i s tím, že oběti mívají poměrně silnou citovou vazbu na násilníka, identifikují se s ním, a nejsou tak schopny přiměřeně reagovat na vzniklou krizovou situaci.

Násilí se odehrává nejčastěji v domácím prostředí mezi partnery, manželi, sourozenci, rodiči a dětmi, kdy rodiče týrají děti nebo naopak děti mohou týrat rodiče (Králičková, 2011:9). Oběti mají často strach nejen o sebe, ale i o své děti či blízké. Mnohdy se v důsledku týrání jedná o osoby s nízkým sebevědomím, čelící vysokému psychickému tlaku ze strany násilníka, který jim neustále vyhrožuje. Oběti se za svou situaci stydí, věří obviňování ze strany násilníka, který je v jejich neschopnosti permanentně utvrzuje. Bojí se samoty, nedostatku finančních prostředků, reakce okolí i toho, že jim nikdo neuvěří nebo dokonce že je jejich známí odsoudí. Dále zde pak panuje výrazný strach ohledně případné pomsty od agresora, pokud by se dotyčný dozvěděl, že se oběť někomu svěřila (Kotková, 2014:21-22).

V případě zvažování odchodu od násilníka oběť vnitřně zápasí s pocity viny, že ve vztahu selhala, že ona je příčinou rozpadu rodiny a že dětem odebírá druhého rodiče. Někdy se může dokonce snažit o záchranu vztahu a rodiny.

Stejně jako u pachatele domácího násilí lze i v případě oběti předpokládat, že se tato oběť již s domácím násilím setkala v raném dětství, přičemž právě toto násilí se stalo jejím formulujícím faktorem. Osoby, které se v dětství setkaly s násilím

v rodině, prožívaly citovou deprivaci a opakovaně si tak v dospělosti vybírají nevhodné životní partnery, kteří se vůči nim projevují násilným chováním (Kotková, 2014:22).

3 Pomoc aktérům domácího násilí

V oblasti domácího násilí je ochrana velice důležitá, jelikož oběť, která se dostala do obtížné životní situace, vyžaduje specifický odborný a profesionální přístup. Prostřednictvím ZOPDN, který byl přijat v průběhu roku 2006 a nabyl účinnosti k 1. lednu 2007, dochází k úpravě systému pomoci. Tento zákon efektivně a komplexně rozvíjí systém péče a pomoci obětem domácího násilí, který tvoří Policie ČR, soudy, intervenční centra a orgány sociálně právní ochrany dětí. Ohrožené osoby nicméně vyžadují nejen pomoc sociální, ale i psychickou. Odborná pomoc by se přitom neměla soustředit pouze na oběť, ale i na cílenou práci s pachateli, řešení příčin vzniku domácího násilí a prevenci (Voňková, Huňková, 2004:64-68).

3.1 Formy pomoci

Problematika domácího násilí se různým způsobem dotýká a zasahuje všechny členy společné domácnosti, ve které se domácí násilí projevilo. Domácí násilí prvotně postihne oběti, na něž má přímý vliv, neboť právě ony jsou násilím bezprostředně ohroženy, ať už na zdraví nebo dokonce na životě. Útok má tak výrazný vliv na jejich psychiku, významně ovlivňuje i vztahy v rámci rodiny, vztahy s dětmi nebo s dalšími členy společné domácnosti. Domácím násilím mohou být ohrožena i práva oběti spojená s užíváním společného obydlí. Nepřímý nebo sekundární dopad má agrese i na samotného násilníka, u kterého skoro vždy znamená omezení práv spojených s výchovou potomků nebo s užíváním společného obydlí (Bednářová, 2009:28-29).

Skutečnost, že domácí násilí přináší celou škálu negativních následků a určitým způsobem se dotýká všech členů domácnosti, vyvolává potřebu pomoci, která by měla mírnit všechny negativní projevy a v optimálním případě by zasahovala všechny aktéry domácího násilí. Jestliže se poskytnutá pomoc skutečně týká všech dotčených osob s ambicí minimalizace co možná nejvíce negativních následků spojených s útokem domácího násilí, hovoříme v takovém případě o potřebě koordinované pomoci, která bude zahrnovat všechny formy

pomoci a na které se budou účastnit všechny zainteresované organizace (Kotková, 2014:48).

Z nastíněného popisu okruhu zasažených osob a možných následků lze odvodit jednotlivé formy pomoci, které jsou děleny do následujících skupin:

- pomoc zdravotní a psychologická
- pomoc sociální péče
- pomoc právní

Pomoc zdravotní, která zahrnuje i pomoc psychologickou, je poskytována odbornými zdravotnickými zařízeními. V případě, že se jedná o zdravotní pomoc, jde často o prvotní bezprostřední zásah, který následuje po útoku. Cílem primární zdravotní pomoci je odstranění následku představujícího ohrožení zdraví nebo života napadené osoby. Zdravotníci ale také mohou rozpoznat projevy domácího násilí v případě, kdy zranění ošetřované osoby jsou v rozporu s uváděnými příčinami jejich vzniku a kdy tato osoba z nějakého důvodu, nejčastěji kvůli strachu nebo obavám, odmítá sama vyhledat odbornou pomoc. V takovém případě mají zdravotníci nezastupitelnou roli a jejich pomoc nespočívá pouze v zajištění nezbytného zdravotního ošetření, ale také v nabídce poskytnutí a předání kontaktů na příslušné organizace zajišťující navazující služby v oblasti pomoci osobám ohroženým domácím násilím. Zdravotníci mohou sami rovněž kontaktovat příslušné organizace a podílet se na poskytování další pomoci ve vzájemné koordinaci s těmito organizacemi. Součástí zdravotní pomoci je pomoc psychologická, která nastupuje v další fázi systému pomoci, a to až poté, co odezní prvotní bezprostřední nebezpečí. Psychologická pomoc je poskytována formou krátkodobých setkávání nebo dlouhodobějších komplexních terapií nejčastěji na straně ohrožené osoby, ale je vhodné, respektive téměř nutné, aby terapeutická pomoc směřovala i vůči osobě násilné (Kotková, 2014:49).

Sociální pomoc v řetězci pomoci osobám zasaženým domácím násilím zahrnuje především pomoc osobám ohroženým domácím násilím. Sociální pomoc spočívá v prvotní psychologické podpoře, kdy se sociální pomoc částečně překrývá s pomocí zdravotní, v poskytnutí informační podpory a v následné poradenské činnosti, při uplatňování práv a při obstarávání osobních záležitostí, kdy dochází k přesahu do oblasti právní pomoci. Kromě toho do sociální podpory spadá poskytování pobytových služeb, v rámci kterých je ohroženým osobám zajišťováno

ubytování nebo i strava. Sociální pomoc v souvislosti s domácím násilím zpravidla poskytují a zajišťují intervenční centra, a to v úzké součinnosti a koordinaci s dalšími institucemi. Takovou institucí může být orgán sociálně právní ochrany dětí, který do systému poskytování pomoci vstupuje v případě, jsou-li mezi osobami postiženými domácím násilím také děti (Kralíčková, 2011:17-18).

Právní pomoc spočívá ve využití právních institutů v oblasti občanského, přestupkového i trestního práva. Na jejím poskytování se podílí orgány policie, soudy, probační a mediační služba. Do oblasti právní pomoci vstupují sociální pracovníci intervenčních center, kteří poskytují informace, jakož i nezbytnou součinnost a právní podporu ohroženým osobám při uplatňování jejich práv. Právní pomoc zahrnuje využití celé škály právních institutů od těch restriktivních, kterým je kriminalizace a potrestání násilníka, přes dočasná předběžná opatření jako je policejní vykazání nebo předběžné opatření uložené soudem, až po alternativní či preventivní opatření v podobě nařízení povinné účasti do nápravného programu pro násilné osoby (Kotková, 2014:50).

Jednotlivé formy pomoci však nemohou existovat sami o sobě, neboť vždy vyvstává nutnost vzájemné koordinace mezi spolupracujícími orgány a organizacemi podílejícími se na poskytování pomoci. Každá z organizací představuje jedinečný prvek v systému poskytované pomoci, když se v rámci své působnosti podílí na poskytnutí pomoci v konkrétním stádiu domácího násilí. Taková fáze řešení problematiky domácího násilí, kdy by se na řešení domácího násilí podílela pouze jediná organizace nebo jediný orgán, nicméně neexistuje, jelikož vzájemná institucionální koordinace je v otázce efektivity pomoci zcela klíčová. Formy spolupráce mohou být ovšem různé, od pouhého předávání informací o provedených úkonech jako je tomu v případě poskytování informací ze strany PČR intervenčním centrům, soudům, popřípadě OSPODu, až po „projektové“ řešení, kdy je do pomoci zapojen soud společně s probační a mediační službou i s organizacemi poskytujícími pomoc násilným osobám či s intervenčním centrem (Kotková, 2014:48-51).

3.2 Právní rámec pomoci domácího násilí v ČR

Vývoj právní úpravy v České republice prošel během několika let zásadními změnami (Kralíčková, 2011:23-26). Vytvořit kompletní a detailní právní přehled

všech norem zabývajících se problematikou domácího násilí by bylo velmi náročné, proto bude uvedena pouze určitá sumarizace zásadních předpisů dotýkajících se této problematiky s ohledem na zakotvení klíčového výzkumného objektu v podobě základních právních institutů ochrany proti domácímu násilí.

K procesu tvorby právních předpisů v souvislosti s ochranou před domácím násilím je možné přistoupit na základě dvou různých principů. Na jedné straně lze použít přístup represivní, který spočívá v kriminalizaci a v následném postihu domácího násilí prostřednictvím jeho zavedení do skutkové podstaty trestného činu. Druhou možností je přístup na základě principu prevence, zahrnujícím ochranu osob ohrožených domácím násilím poradenskými středisky, mediací či vykázaním. Ideálním výstupem za využití principu prevence je vytvoření funkčního systému vzájemně provázaných institucí, institutů a opatření pro ochranu ohrožených osob v té fázi domácího násilí, kdy intenzita následků ještě nedosahuje trestného činu (Čuhelová, 2019:8).

V českém právním systému byla problematika domácího násilí dlouhou dobu zcela opomíjena. Řešily se, respektive v podstatě pouze trestaly, až teprve projevy domácího násilí, pokud jeho následky dosáhly vyšší intenzity a bylo je možné postihnout prostřednictvím jiných trestných činů. Typicky se mohlo jednat o trestné činy týrání svěřené osoby, vydírání, omezování osobní svobody, ublížení na zdraví, znásilnění nebo dokonce vraždu.

Zavedení institutů na ochranu před domácím násilím předcházela v České republice dlouhá debata vedená především na půdě nevládních organizací. Ty již od devadesátých let minulého století na pozadí celospolečenské debaty o závažnosti problematiky domácího násilí poukazovaly na absenci jakýchkoliv právních nástrojů na ochranu proti domácímu násilí a na potřebu jejich zavedení do českého právního systému.

Dlouholeté debaty našly vyústění v zákonodárném procesu nejprve v části represivního přístupu. Za první významný krok v této oblasti lze považovat přijetí zákona č. 91/2004 Sb., kterým byla s účinností od 1. června 2004 do tehdy účinného trestního zákona zavedena skutková podstata trestného činu týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě, která umožňovala postihovat projevy domácího násilí až třemi lety odnětí svobody a v případě spáchání násilí zvláště surovým způsobem nebo opakovaně či po dlouhou dobu až lety osmi. V pojmenování nové skutkové podstaty se zákonodárci vyhnuli užití přesného

a výstižného označení domácí násilí, přičemž tento stav přetrvává do současnosti, kdy český právní systém domácí násilí jednoznačně nedefinuje (Kralíčková, 2011:23).

Teprve poté došlo k přijetí právní úpravy na poli preventivním, a to přijetím ZOPDN. Díky implementaci tohoto zákona bylo možné zabývat se problematikou domácího násilí už v jeho prvotních fázích a právní ochrana se posunula i do stadia prevence a předcházení nejzávažnějším následkům. Ačkoliv kvůli zdlouhavému procesu schvalování došlo k výraznému omezení původního návrhu, přesto se jedná o významnou právní normu, která poprvé začlenila problematiku domácího násilí do oblasti soukromého práva. A právní instituty zavedené tímto zákonem přetrvávají, i když ve značně pozměněné nebo upravené formě, i v současných právních předpisech (Vargová, Pokorná, Toufarová, 2008:72).

Daný výše zmíněný předpis byl přijat jako novela několika zákonů a do právního systému zavedl některé zásadní instituty v oblasti ochrany před domácím násilím, které jsou v něm v modifikované podobě zachovány dodnes. Byl jím novelizován občanský soudní řád, v němž byl normován institut zvláštního předběžného opatření, který se později přesunul do ZvlŘS. Kromě toho se do tehdy platného zákona o Policii ČR zavedl institut vykázaní, který byl později novelizován a v upravené podobě se nalézá i v současně platném znění PolČR. V neposlední řadě se díky tomuto zákonu zřídila i intervenční centra, která jsou zařízením sociálních služeb nabízejícími širokou škálu pomoci osobám postiženým domácím násilím. Také jejich postavení v právním systému prošlo několikerou změnou a v současnosti jejich činnost upravuje SocSl (Čuhelová, 2019:9).

V oblasti trestně právní ochrany před domácím násilím došlo k významné změně, když od počátku roku 2010 vstoupil v účinnost trestní zákoník (zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník) Ten v ustanovení § 199 zavádí trestný čin týrání osoby žijící ve společném obydlí. Oproti dosavadní právní úpravě bylo modifikováno vymezení místa, kde může docházet k týrání, kdy pojem „společný byt“ nebo „dům“ je nahrazen pojmem „obydlí“, který je možno vykládat v širším kontextu a lze pod něj zahrnout i chaty nebo ubytovny. Zároveň došlo ke zpřísnění trestů, kdy za tento trestný čin je možné uložit trest odnětí svobody v horní hranici na čtyři léta. V případě zvláštních okolností lze dle § 199 odst. 3 (surový způsob spáchání, delší doba, více postižených osob) nebo při způsobení těžké újmy na zdraví či smrti je horní hranice trestu dvanáct let.

S trestně právní rovínou úzce souvisí i nutnost vyřešení situace a postavení osob postižených domácím násilím, tedy těch, kteří se ocitají v postavení oběti. Komplexní úpravu pomoci obětem trestných činů, tedy i obětem trestného činu v souvislosti s domácím násilím, poskytuje od roku 2013 zákon č. 45/2013 Sb. o obětech trestných činů. Základní zásady v něm zakotvené, především tedy zásada, podle které se na každou osobu, jež se cítí být obětí spáchaného trestného činu, nahlíží jako na oběť, nevyjde-li najevo opak, nabývají zvláštního významu ve vztahu k obětem domácího násilí, které se často z nejrůznějších důvodů, jimiž může být strach z reakce okolí či závislost na násilné osobě, obávají řešit svoji situaci (Čuhelová, 2019:11).

V oblasti soukromoprávní došlo k výraznému posunu v ochraně osob postižených domácím násilím přijetím ObčZ, který s účinností od počátku roku 2014 zásadním způsobem změnil český právní řád. Problematikou domácího násilí se výslovně zabývá v části týkající se rodinného práva, kde jsou zakotvena ustanovení proti domácímu násilí. V nich je upravena možnost omezit nebo vyloučit právo druhé osoby bydlet v domě, stane-li se takové společné bydlení pro jednoho nesnesitelné z důvodu fyzického nebo i psychického násilí. Vyloučení nebo omezení práva na bydlení může soud stanovit na dobu až šesti měsíců. Tato doba podtrhuje potřebu opatření dlouhodobějšího charakteru, která byla proklamována už v důvodové zprávě při přijímání zákona. Podle zákonodárců byla totiž okamžitá pomoc dostatečným způsobem normována, ale v právním systému chyběly právě dlouhodobější instituty, které by osobám dotčeným domácím násilím poskytovaly dostatečný časový prostor pro vypořádání jejich poměrů, a to jak osobních, majetkových nebo výživových.

Kromě přímého vymezení ustanovení o domácím násilí jsou v ObčZ i další ustanovení, která je možné v případě projevů domácího násilí aplikovat. Jedná se například o institut na ochranu osobnosti, podle kterého má každý právo domáhat se toho, aby bylo upuštěno od neoprávněného zásahu dotýkajícího se jeho osobnosti, přičemž neoprávněný zásah může spočívat v nevhodném obtěžování, sledování nebo v jiném omezení soukromí. Stejně tak lze ke zmírnění negativních následků domácího násilí využívat i další instituty ObčZ jako je zproštění práva na výživné nebo omezení dědického práva, je-li jednou z dotčených osob pachatel domácího násilí.

Ze shora uvedeného vyplývá, že prvním předpisem, který se v českém právním systému systematicky věnoval oblasti ochrany před domácím násilím, byl ZOPDN. Jednalo se o změnový zákon, který se v průběhu legislativního procesu postupně značně zredukoval, ale jím zavedené instituty, principy a zásady vztahující se k ochraně před domácím násilím byly transformovány a začleněny do jiných právních předpisů (ObčZ, PolČR, TrZ), které v současné době tuto problematiku upravují. Na základě ZOPDN vznikl systém vzájemně provázaných opatření, k jejichž provádění jsou příslušné orgány Policie ČR, intervenční centra a soudy. Tyto orgány a instituce provádí jednotlivá opatření samostatně anebo za koordinace ve vzájemné spolupráci. ZOPDN nejenže do právního řádu zakotvil institut policejního a soudního předběžného vykazání, ale na jeho základě byla zřízena i intervenční centra jako zařízení sociálních služeb v oblasti prevence domácího násilí. Zároveň jím byly stanoveny zásady pro jejich činnost, především v oblasti psychologické a sociální pomoci. Kromě toho tento předpis stanovil relevantní pravidla pro účinnou a efektivní komunikaci mezi jednotlivými dotčenými orgány, zejména mezi policií a intervenčními centry. Lze tedy shrnout, že tímto zákonem byly vytvořeny tři provázané pilíře ochrany před domácím násilím, kterými jsou policie, soudy a intervenční centra (Králičková, 2011:24).

3.3 Soudní ochrana

Soudy řeší problematiku domácího násilí ve dvou rovinách. Jednak se zabývají věcí samou, tj. vedou řízení o konečném uspořádání osobnostních a majetkových poměrů dotčených osob, jimiž mohou být řízení o rozvodu, vypořádání spoluvlastnictví nebo o nastavení povinností k vyživovaným dětem, což bývají svým charakterem velmi často dlouhodobé spory. A i když tyto spory případně úzce souvisejí s domácím násilím, které bývá impulsem pro tato řízení, není v rámci těchto řízení reálné nastavit pravidla bezprostředně a vyřešit tak situaci po incidentu domácího násilí rychle, respektive prakticky okamžitě. K tomu slouží právě druhá rovina, kterou tvoří předběžná řízení ve věci ochrany proti domácímu násilí. V průběhu těchto řízení je rozhodováno o předběžných opatřeních, které odpovídají potřebě rychlé prozatímní úpravě poměrů osob dotčených domácím násilím (Králičková, 2011:65).

Předběžné opatření spočívá v teritoriální nebo osobnostní ochraně ohrožené osoby, a to prostřednictvím dočasného omezení nebo vyloučení určitých práv násilné osoby. Postup pro řízení upravuje § 400 a násl. ZvlŘS a navazuje na hmotně právní úpravu v ObčZ týkající se ochrany před domácím násilím (§751 až 753) a ochrany osobnostních práv (§82). Řízení ve věci předběžného opatření vede obecný soud navrhovatele a samotné předběžné opatření je možné vydat pouze na návrh. Návrh zpravidla podává osoba ohrožená domácím násilím, ale může jej také podat i jiná osoba, která žije ve společné domácnosti a je domácím násilím dotčena, i když jím nemusí být přímo ohrožena. Návrh na vydání předběžného opatření musí obsahovat vyličení skutečností, které osvědčují, že je společné bydlení nesnesitelné z důvodu tělesného nebo duševního násilí vůči navrhovateli nebo jinému, kdo ve společné domácnosti žije, popřípadě vyličení skutečností, které osvědčují nežádoucí sledování nebo obtěžování navrhovatele (Čuhelová, 2019:23).

Návrh na vydání soudního předběžného opatření může navazovat na policejní vykazání. O možnosti podat návrh na vydání předběžného opatření podle ZvlŘS musí policista v průběhu provádění úkonů v souvislosti s policejním vykazáním ohroženou osobu informovat. Ta poté může návrh podat sama nebo za využití právní podpory ze strany intervenčního centra, na kterou má také zákonný nárok.

Příslušný soud o návrhu rozhoduje do 48 hod. od podání a ve věci neprobíhá jednání. Tím je naplněna podmínka rychlosti rozhodování a co možná nejmenšího zatěžování navrhovatele, tedy osoby ohrožené nebo dotčené domácím násilím. Na druhou stranu tím, že se rozhoduje bez jednání, jsou kladeny vyšší nároky na úplnost a správnost návrhu. K tomu by měla přispět právě právní pomoc ze strany intervenčních center, která by ze své praxe měla být obeznámena s nároky na úplnost podání a měla by být schopna pomoci navrhovateli (ohrožené osobě) zabezpečit bezvadnost jeho návrhu.

Soud může rozhodnout o vydání předběžného opatření, které zajistí teritoriální a osobnostní ochranu ohrožené osoby, a to bez ohledu na práva násilné osoby, jež může dotyčná osoba mít k příslušným nemovitým věcem. Soud může podle okolností případu násilné osobě uložit, aby opustila společné obydlí, jakož i jeho bezprostřední okolí, nezdržovala se ve společném obydlí nebo do něj nevstupovala, aby nevstupovala do bezprostředního okolí společného obydlí nebo obydlí navrhovatele a nezdržovala se tam, aby se zdržela setkávání s navrhovatelem,

nebo aby se zdržela nežádoucího sledování a obtěžování navrhovatele jakýmkoliv způsobem.

Doba trvání předběžného opatření je jeden měsíc, přičemž doba trvání může být na základě návrhu podaného před uplynutím původní měsíční lhůty prodloužena až na 6 měsíců. O návrhu na prodloužení doby trvání předběžného opatření rozhodne soud do dvou měsíců od jeho podání a do doby rozhodnutí o návrhu na prodloužení se automaticky prodlužuje doba trvání předběžného opatření. K rozhodnutí o návrhu na prodloužení se zpravidla už nařizuje jednání. Po uplynutí doby trvání předběžného opatření je možné opět podat návrh na předběžné opatření, jsou-li k tomu závažné důvody. Nové předběžné opatření může, po případném prodloužení, trvat opět 6 měsíců (Čuhelová, 2019:25).

Předběžná opatření na ochranu před domácím násilím, tak jak jsou zakotvena v právním řádu, představují dostatečně účinný právní nástroj, který dává soudům možnost jednat velmi rychle. Do 48 hodin od podání návrhu, tedy bez nadměrného zatěžování především ohrožené osoby může soud rozhodnout bez jednání v případě prvního řízení a na dostatečně dlouhou dobu až 6 měsíců dočasně upravit postavení a poměry osob dotčených domácím násilím. Tím je poskytnut prostor pro konečné vyřešení věci samé.

3.4 Činnost intervenčních center

Intervenční centra tvoří nenahraditelnou úlohu v systému sociálních služeb osobám ohroženým domácím násilím. Jedná se o sociální službu poskytující krizovou intervenci. Zřizovateli center jsou magistráty měst, krajské úřady a neziskové organizace. V současné době je jejich působnost rozšířena do všech krajských měst. Zaměstnanci tvoří kvalifikovaní proškolení specialisté poskytující odbornou komplexní sociální, psychologickou i právní poradenství osobám v těžké životní situaci a jejich blízkým. Některé organizace určují věkovou hranici 16 let, jiné nabízejí svou pomoc bez omezení věku. Klientům jsou služby poskytovány zcela zdarma a naprostou samozřejmostí při jednání s klienty je diskretnost. Intervenční centrum je možné navštívit osobně nebo lze jeho pracovníky kontaktovat telefonicky či e-mailem. Imobilní či finančně indisponovaní klienti, kteří se nemohou dostavit osobně, může navštívit pracovník intervenčního centra

v jeho domácím prostředí či na smluveném místě. Služby jsou poskytovány ambulantní, terénní a pobytové (Oblastní charita Hradec Králové, 2022).

Činnost intervenčních center v souvislosti s pomocí poskytovanou osobám ohroženým domácím násilím v návaznosti na policejní vykázání je upravena v ustanovení § 60a SocSl, ve kterém je zakotvena povinnost nabídnout pomoc ohrožené osobě (sociálně terapeutickou, právní, pobytovou) do 48 hodin od doručení kopie úředního záznamu o vykázání.

V případě použití prostředku vykázání mají policisté povinnost o této skutečnosti informovat intervenční centrum do 24 hodin. Pracovníci intervenčního centra následně na základě této skutečnosti kontaktují ohroženou osobu s nabídkou možné pomoci. Přijetí či odmítnutí pomoci je pouze na rozhodnutí dotyčné ohrožené osoby. Ke spolupráci nelze ohroženou osobu nutit, neboť celý systém je s ohledem na společensko-právní kontext vystavěn na principu dobrovolnosti. Poskytnutí služeb není vázané na policejní vykázání. Osoba ohrožená domácím násilím nebo osoba blízká může návštěvu iniciovat sama. Pracovníci poskytují odborné poradenství a služby bez rozdílu všem svým klientům a snaží se najít řešení jejich krizové situace. Intervenční centrum je tedy sociální službou přispívající k urychlení regenerace ohrožené osoby z následků negativní zkušenosti s domácím násilím a návratu do běžného života (Ševčík, Špatenková, 2011:144-145).

3.5 Činnost Policie ČR

Policie jako jeden z pilířů ochrany před domácím násilím hraje významnou roli v akutní fázi domácího násilí, kdy dochází k ohrožení napadené osoby, tedy v průběhu incidentu anebo těsně po něm. K zabezpečení nezbytných úkonů slouží zasahujícím policistům institut vykázání, který je upraven v § 44 a násl. PolČR. Podle dřívější právní úpravy bylo policejní vykázání správním rozhodnutím. V souladu se současnou novelizovanou úpravou se již jedná o faktický pokyn, po kterém může v případě neuposlechnutí pokynu následovat bezprostřední zásah. Smyslem vykázání je nejprve oddělit osobu násilnou a osobu ohroženou, odvrátit bezprostřední nebezpečí a poté poskytnout dostatečný časový prostor pro zahájení procesu vyřešení osobnostních a majetkových poměrů mezi osobami dotčenými domácím násilím (Vangeli, 2014:180).

Vykázání ze společného obydlí lze provést v případě, že zasahující policista zjistil skutečnosti, podle kterých existuje důvodné podezření, že zejména s ohledem na předcházející útoky se násilná osoba dopustí nebezpečného útoku proti životu, zdraví nebo svobodě či zvláště závažného útoku proti lidské důstojnosti. V takovém případě je policista oprávněn vykázat násilnou osobu nejen ze společně obývaného bytu nebo domu, ale i z jeho bezprostředního okolí. Vykázání lze provést i v nepřítomnosti vykázané osoby (Čuhelová, 2019:11).

Policista musí pro účely možného vykázání na místě zvážit zejména riziko budoucího útoku. Při tom může zohlednit i opakovanost, četnost či eskalaci útoků. K vyhodnocení rizika možného dalšího útoku podpůrně využívá metody SARA DN., která hodnotí chování pachatele v minulosti. Jedná se o mezinárodní označení metody pro hodnocení a řízení rizika eskalace domácího násilí (Metodická příručka, 2010). Metoda zahrnuje 3 okruhy dotazů, které se vztahují k tomu, jak se násilná osoba v minulosti projevovala. První sadou otázek se zjišťuje to, zda se násilná osoba dopouští násilí vůči blízké osobě, druhá se zaměřuje na obecné sklony k násilí a třetí věnuje pozornost zranitelnosti ohrožené osoby (Čuhelová, 2019:20). Dojde-li policista po posouzení všech okolností k závěru, že existuje riziko budoucího útoku, provede faktické vykázání násilné osoby, a to i v její nepřítomnosti. Vykázání trvá po dobu 10 dnů od jeho provedení a nelze ji zkrátit ani se souhlasem ohrožené osoby. Tím má být zajištěno, aby zejména ohrožená osoba měla dostatečný prostor promyslet, bez ovlivňování nebo dokonce ohrožování ze strany násilné osoby, svoji situaci a za pomoci intervenčních center nalézt uspokojivou cestu k jejímu vyřešení. Jak bylo zmíněno v kapitole o soudní ochraně, v případě podání návrhu na vydání předběžného opatření podle ZvlŘS se tato doba prodlužuje do okamžiku rozhodnutí soudu o návrhu (Čuhelová, 2019:12).

S ohledem na faktickou povahu policista pouze ústně oznámí vykázání dotčeným osobám, tj. jak osobě ohrožené, tak i násilné, pokud je tato na místě přítomna. O vykázání se vyhotoví potvrzení, které se předává ohrožené osobě i osobě, která má společné obydlí opustit. Součástí potvrzení musí být i vymezení prostoru, na které se vykázání vztahuje. Vymezení musí být provedeno dostatečně přesně, mělo by obsahovat přesné určení bytu či domu a jeho bezprostředního okolí, na které se podle uvážení policisty vykázání vztahuje. Při stanovení bezprostředního okolí společného obydlí musí policista zvažovat na jedné straně

zajištění účinné ochrany před útokem a na straně druhé musí dbát přiměřenosti zásahu do práv vykázané osoby (Vangeli, 2014:190).

Jelikož vykázaní představuje významný zásah do práv především vykázané osoby, umožňuje zákon proti vykázaní brojit, a to podáním námitek buď přímo zasahujícímu policistovi v okamžiku provedení vykázaní anebo ve lhůtě 3 dnů příslušnému krajskému ředitelství, které by o nich mělo s ohledem na délku trvání vykázaní a další lhůty rozhodovat bez zbytečného odkladu.

V případě, že dojde k vykázaní, je vykázaná osoba povinna především opustit vymezený prostor a zároveň se zdržet vstupu do tohoto prostoru. Součástí povinností stanovených vykázané osobě je i zákaz navazování kontaktů s ohroženou osobou a povinnost zdržet se styku s ní. To by mělo zabránit maření účelu vykázaní, kterým je mimo jiné také poskytnutí prostoru a času ohrožené osobě bez jakýchkoliv kontaktů s vykázanou osobou. Poslední povinností vykázané osoby je povinnost vydat policistovi všechny klíče od společného obydlí. Vykázaná osoba na druhé straně disponuje právem vzít si ze společného obydlí pouze věci osobní potřeby, osobní cennosti a doklady, a to před opuštěním prostoru, anebo za přítomnosti policisty i jedenkrát v průběhu vykázaní. V druhém případě má vykázaná osoba možnost vyzvednout si i věci nezbytné pro podnikání nebo výkon povolání. Vykázaná osoba má zároveň právo ověřovat provedení vykázaní, tj. zda skutečně k vykázaní došlo, a vyzvednout si kopii úředního záznamu o vykázaní na příslušné služebně policie. Vůči vykázané osobě má zasahující policista poučovací povinnost. Za účelem vyrovnání se s nastalou situací ji musí policista rovněž poskytnout informaci o možnostech ubytování a v souvislosti s tím provést i nezbytnou součinnost, čímž se zpravidla miní zprostředkování kontaktu na azylový dům či ubytovnu. Zároveň také policista musí vykázanou osobu informovat o možnostech pomoci osobám s násilným chováním. Násilná osoba však nemá povinnost takovou pomoc vyhledat a není povinna se jakéhokoliv intervenčního programu zúčastnit (Vangeli, 2014:186).

Vykazující policista má nicméně poučovací povinnost i vůči ohrožené osobě. Je povinen jí proto sdělit, že dotyčná osoba disponuje možností podat návrh na vydání předběžného opatření podle ZvlŘS. Aby bylo poučení účinné a především smysluplné, mělo by obsahovat i vyjmenování náležitostí návrhu, tj. vyličení skutečností, pro které je další soužití ohrožené a násilné osoby ve společné domácnosti nesnesitelné, anebo těch skutečností, které osvědčují

nežádoucí sledování nebo obtěžování. Dále policista musí ohroženou osobu poučit o možnosti využití psychologických, sociálních nebo jiných služeb v oblasti pomoci obětem násilí. Policista poskytne kontakty na poradny či linky pomoci obětem trestné činnosti, rodinná krizová centra, azylové domy a také na intervenční centra. Nakonec policista provede poučení o následcích vyplývajících z uvedení vědomě nepravdivých údajů, k nimž se při vykázání přihlíží. Takovým následkem by mohlo být naplnění skutkové podstaty přestupku křivého vysvětlení (Vangeli, 2014:188).

Vzájemná provázanost s dalšími pilíři ochrany před domácím násilím je patrná v § 47 odst. 3 PolČR, který stanoví policistovi povinnost zaslat do 24 hodin od vstupu do společného obydlí kopii úředního záznamu o vykázání příslušnému soudu a intervenčnímu centru. Pokud ve společném obydlí žije nezletilá osoba, je automaticky v postavení ohrožené osoby, a úřední záznam policista zasílá také příslušnému orgánu sociálně-právní ochrany dětí, který je další institucí v systému sociálních služeb v oblasti prevence a ochrany před domácím násilím (Čuhelová, 2019:12).

Lhůta 24 hodin k vyhotovení a odeslání úředního záznamu o vykázání příslušným orgánům se může jevit jako krátká. Avšak na úřední záznam jsou kladeny nižší formální nároky než například na rozhodnutí ve správním řízení, které bylo nutné vyhotovovat o vykázání za dřívější právní úpravy. Navíc vzhledem ke kratší lhůtě dochází k dřívějšímu kontaktu a k dřívější informovanosti dotčených institucí, především tedy intervenčních center. Díky tomu dochází k urychlení kontaktu mezi ohroženou osobou a intervenčním centrem, které má zákonnou povinnost do 48 hodin od doručení úředního záznamu o vykázání samo kontaktovat ohroženou osobu a nabídnout jí pomoc. Zkrácením lhůty je tak ohrožené osobě naopak k dispozici delší doba pro rozhodování o zvolení dalšího postupu ve věci (Vangeli, 2014:191).

Posledním úkonem, k němuž je policista v souvislosti s vykázáním povinován, je nutnost provést kontrolu, zda vykázaná osoba dodržuje podmínky vykázání. Kontrola musí být provedena pouze jednou, a to do 3 dnů od vykázání. Zákon přitom nestanoví přímo, jakým způsobem a za účasti kterého policisty by měla být tato kontrola provedena, zároveň zákon v tomto ohledu ani neklade nároky na přítomnost další osoby, například pracovníka intervenčního centra. S ohledem na znalost případu a místních podmínek je vhodné, aby byla tato kontrola

provedena šetřením na místě a to policistou, který vykázání provedl (Vangeli, 2014:192).

III. Empirická část

4 Úvod do výzkumu

Práce pojednává o tématu domácího násilí, které patří nejen mezi sociálně patologické jevy, ale kvůli jeho možným projevům a závažným následkům se také řadí mezi násilné trestné činy. Právě v důsledku těchto závažných dopadů je fenoménu domácího násilí zejména v poslední době věnována náležitá pozornost, a to jak na straně laické veřejnosti, tak především na straně odborníků zapojených do různých forem preventivních projektů i programů následné navazující péče, díky kterým vzniká propracovaný systém intervence (Pikálková, Podaná, Buriánek, 2015:21-23).

Následující část práce sestává z reflexe a vyhodnocení vlastního kvantitativního průzkumného šetření, realizovaného v aktuální době mezi pracovníky intervenčních center s ohledem na posouzení současné efektivity a reflexe této efektivity na poli řešení domácího násilí ze strany takto profesionálně zainteresovaných osob.

V rámci kvantitativního průzkumného šetření byly proto zkoumány postoje odborníků, pracovníků intervenčních center, hodnotící současnou právní úpravu institutu vykázání na základě vlastních objektivních zkušeností. Právě oni podle zákona o sociálních službách totiž poskytují obětem domácího násilí široké spektrum pomoci a s problematikou využití právních norem upravujících institut vykázání se setkávají při řešení konkrétních případů domácího násilí. Z toho důvodu jsem tuto skupinu zvolila jako dotazovaný vzorek, protože tito odborníci mohou poskytnout ke zkoumané problematice relevantní, validní a aktuálně využitelné informace.

4.1 Cíl výzkumu

Cílem výzkumného šetření prováděného mezi pracovníky intervenčních center bylo zjistit jejich aktuální postoje k aplikaci a k praktickému využití současné právní úpravy institutu vykázání, který je aplikován při řešení akutní pomoci osobám ohroženým domácím násilím. V rámci šetření byla dále zjišťována kvalita

spolupráce zaměstnanců intervenčních center s příslušníky PČR. Kromě těchto dvou výzkumných priorit se šetření rovněž zaměřilo na zjištění úrovně znalostí policistů v oblasti domácího násilí.

V neposlední řadě šetření zahrnuje i hodnocení a postoj hypotetického záměru při práci s pachateli domácího násilí o zařazení do zákona o PolČR povinnost podrobení násilné osoby probačnímu programu. Z výstupů hodnocení by mělo být patrné, zda je současná legislativa dostačující, nebo zda by pracovníci intervenčních center v převážné míře preferovali takovou úpravu zákona, která by více vyhovovala jejich případným praktickým potřebám.

4.2 Výzkumné otázky

Prostřednictvím průzkumného šetření jsou zjišťovány aktuální postoje pracovníků intervenčních center k institutu vykázání.

Na základě výše představených zkoumaných priorit byla formulována tato hlavní výzkumná otázka:

- ❖ Jakým způsobem reflektují možnost uložení povinnosti absolvování probačního programu v souvislosti s institutem vykázání pracovníci intervenčních center?

Pro důkladný způsob objasnění této výzkumné otázky byly následně stanoveny následující dílčí nástroje, respektive zkoumané oblasti, na jejichž zodpovězení struktura dotazníkového šetření míří:

- DVC 1: Zjištění stanovisek k současné legislativě.

(Jaká stanoviska zaujmají pracovníci intervenčních center k současné legislativě upravující institut vykázání?)

- DVC 2: Názory respondentů na možnou úpravu předběžného opatření vztahující se k povinnostem násilné osoby.

(Jak pracovníci intervenčních center hodnotí návrhy na zpřísnění povinností uložených násilné osobě?)

- DVC 3: Stanoviska k navrhovaným změnám v oblasti podmínek policejního vykázaní.

(Jak hodnotí pracovníci intervenčních center navrhované změny v institutu vykázaní?)

4.3 Transformace dílčích cílů do výzkumných nástrojů

Tabulka č. 1: Transformační tabulka

Dílčí výzkumné cíle	Výzkumná technika	Zdroj zjištění	Tazatelské otázky
DVC 1: Zjistit, jaká stanoviska zauímají pracovníci intervenčních center k současné legislativě upravující institut vykázaní.	Dotazníkové šetření	Pracovníci intervenčních center	OT 4: Ze své pracovní zkušenosti považují desetidenní lhůtu za odpovídající potřebě k provedení všech předepsaných navazujících úkonů v souvislosti s vykázaním násilné osoby ze společného obydlí? OT 15: Lhůtu 24 hodin pro předání úředního záznamu o vykázaní od PČR považují s ohledem na povinnost k dalším úkonům za dostačující. OT 18: Úroveň znalostí příslušníků PČR ohledně problematiky domácího násilí ze své pracovní pozice považují za:
DVC 2: Jak pracovníci intervenčních center hodnotí návrhy na zpřísnění povinností uložených násilné osobě?	Dotazníkové šetření	Pracovníci intervenčních center	OT 10: Domnívám se, že by zavedení zákonné povinnosti vykázané osoby hlásit se opakovaně na policejní služebně po dobu trvání vykázaní (z důvodu prevence a kontroly nad dodržováním omezení vyplývajících z vykázaní) přispělo ke zlepšení dohledu a kontroly dodržování

			<p>podmínek vykázaní násilné osoby.</p> <p>OT 12: Domnívám se, že pro pachatele domácího násilí a pro jejich oběti by bylo vhodné doplnit do ustanovení o institutu vykázaní v zákoně o PČR povinnost násilné osoby účastnit se preventivního probačního programu pro aktéry domácího násilí.</p> <p>OT 14: Domnívám se, že zavedení preventivního probačního programu do ustanovení o vykázaní v zákoně o PČR by přimělo více obětí domácího násilí řešit svou situaci v dřívějším stádiu cyklu domácího násilí.</p>
DVC 3: Jak hodnotí pracovníci intervenčních center navrhované změny v institutu vykázaní?)	Dotazníkové šetření	Pracovníci intervenčních center	<p>OT 5: Ze své pracovní zkušenosti bych z důvodu odvrácení hrozby opakovaného napadení oběti navrhl/a:</p> <p>OT 7: Ze své pracovní zkušenosti bych z důvodu nastartování pomoci oběti domácího násilí navrhl/a:</p> <p>OT 9: Pokud by byla možnost změny doby pro vykázaní, za odpovídající lhůtu bych považoval/a:</p> <p>OT 16: Domnívám se, že zákonem stanovenou kontrolu (do tří dnů od vykázaní) nad dodržováním podmínek vykázaní ze společné domácnosti by měl provádět společně s policistou pracovník intervenčního centra.</p>

			<p>OT 17: Domnívám se, že kontrola dodržování podmínek vykázaní ve společném obydlí by měla být ze strany PČR provedena opakovaně, nejméně 2x po dobu trvání vykázaní.</p> <p>OT 19: Navrhl/a byste na základě Vaší pracovní zkušenosti zavedení dalších povinností pro příslušníky PČR v souvislosti s institutem vykázaní, než jak je tomu v současné právní úpravě?</p>
--	--	--	--

Zdroj: vlastní zdroj zpracování

4.4 Forma dotazníku

Pro získání potřebných údajů byla zvolena metoda standardizovaného dotazníkového online šetření s ohledem na velmi citlivé téma a zároveň z důvodu zajištění anonymity. Respondenti byli zvoleni formou kvótního výběru, jehož kritériem je v tomto případě cílová skupina pracovníků intervenčních center, kterých je v současné době v České republice zřízeno celkem 17 (Přehled intervenčních center, 2022). Pro oslovení co nejširšího okruhu respondentů, byla mezi všechny pracovníky emailovou formou rozeslána žádost o vyplnění online dotazníku. Po uplynutí 14 dnů se šetření uzavřelo a bylo provedeno vyhodnocení.

Dotazník obsahoval celkem 20 otázek, z něhož bylo 13 otázek uzavřených, 2 otázky otevřené a 5 dobrovolných otázek obsahujících údaje týkající se tématu výzkumu zaměřeného na zhodnocení institutu vykázaní, názory na předběžná opatření a na vnímání domácího násilí jako patologického jevu.

4.5 Dotazník

1. Jsem:

- a) muž
- b) žena

2. V intervenčním centru pracuji:

- a) do 1 roku
- b) 1 – 5 let
- c) 6 -10 let
- d) více než 10 let

3. Ze své pracovní pozice vnímám domácí násilí jako sociální problém, kterému je třeba věnovat zvýšenou pozornost, zabývat se jím komplexněji a poskytovat odbornou pomoc jak obětem, tak i pachatelům domácího násilí.

- a) rozhodně ano
- b) spíše ano
- c) nedokáži posoudit
- d) spíše ne
- e) rozhodně ne

4. Ze své pracovní zkušenosti považuji desetidenní lhůtu za odpovídající potřebě k provedení všech předepsaných navazujících úkonů v souvislosti s vykázáním násilné osoby ze společného obydlí.

- a) rozhodně ano
- b) spíše ano
- c) nemám výhrady
- d) spíše ne
- e) rozhodně ne

5. Ze své pracovní zkušenosti bych z důvodu odvrácení hrozby opakovaného napadení oběti navrhl/a:

- a) prodloužení doby vykázaní
- b) zachování současné doby vykázaní
- c) zkrácení doby vykázaní

6. Dobrovolná odpověď – Prosím uveďte důvod/specifika svého návrhu na úpravu doby vykázaní ve vztahu k odvrácení hrozby.

7. Ze své pracovní zkušenosti bych z důvodu nastartování pomoci oběti domácího násilí navrhl/a:

- a) prodloužení doby vykázaní
- b) zachování současné doby vykázaní
- c) zkrácení doby vykázaní

8. Dobrovolná odpověď – Prosím uveďte důvod/specifika svého návrhu na úpravu doby vykázaní ve vztahu k nastartování pomoci.

9. Pokud by byla možnost změny doby pro vykázaní, za odpovídající lhůtu bych považoval/a:

prosím uveďte kolik dní:

10. Domnívám se, že by zavedení zákonné povinnosti vykázané osoby hlásit se opakovaně na policejní služebně po dobu trvání vykázaní (z důvodu prevence a kontroly nad dodržováním omezení vyplývajících z vykázaní) přispělo ke zlepšení dohledu a kontroly dodržování podmínek vykázaní násilné osoby.

- a) rozhodně ano
- b) spíše ano, nedokáži posoudit
- c) spíše ne
- d) rozhodně ne

11. Dobrovolná odpověď – Prosím zdůvodněte svůj výběr možnosti u otázky č. 10.

12. Domnívám se, že pro pachatele domácího násilí a pro jejich oběti by bylo vhodné doplnit do ustanovení o institutu vykázání v zákoně o PČR povinnost násilné osoby účastnit se preventivního probačního programu pro aktéry domácího násilí.

- a) rozhodně ano
- b) spíše ano
- c) nedokáži posoudit
- d) spíše ne
- e) rozhodně ne

13. Dobrovolná odpověď - Pokud byste mohl/a něco doplnit ve vztahu k předchozí otázce, prosím uveďte.

14. Domnívám se, že zavedení preventivního probačního programu do ustanovení o vykázání v zákoně o PČR by přimělo více obětí domácího násilí řešit svou situaci v dřívějším stádiu cyklu domácího násilí.

- a) rozhodně ano
- b) spíše ano
- c) nedokáži posoudit
- d) spíše ne
- e) rozhodně ne

15. Lhůtu 24 hodin pro předání úředního záznamu o vykázání od PČR považuji s ohledem na povinnost k dalším úkonům za dostačující.

- a) rozhodně ano
- b) spíše ano
- c) nemám výhrady
- d) spíše ne
- e) rozhodně ne

16. Domnívám se, že zákonem stanovenou kontrolu (do tří dnů od vykázání) nad dodržováním podmínek vykázání ze společné domácnosti by měl provádět společně s policistou pracovník intervenčního centra.

- a) rozhodně ano
- b) spíše ano
- c) nedokáži posoudit
- d) spíše ne
- e) rozhodně ne

17. Domnívám se, že kontrola dodržování podmínek vykázání ve společném obydlí by měla být ze strany PČR provedena opakovaně, nejméně 2x po dobu trvání vykázání.

- a) rozhodně ano
- b) spíše ano
- c) nedokáži posoudit
- d) spíše ne
- e) rozhodně ne

18. Úroveň znalostí příslušníků PČR ohledně problematiky domácího násilí ze své pracovní pozice považují za:

- a) výbornou
- b) spíše dobrou
- c) průměrnou
- d) špatnou
- e) nedostačující

19. Navrhl/a byste na základě Vaší pracovní zkušenosti zavedení dalších povinností pro příslušníky PČR v souvislosti s institutem vykázání, než jak je tomu v současné právní úpravě?

- a) ano – prosím uveďte konkrétně jaké
- b) ne – prosím uveďte důvod

20. Dobrovolná odpověď – Pokud byste k tématu chtěli něco dodat, budu ráda za Vaši odpověď. Děkuji.

4.6 Hypotézy

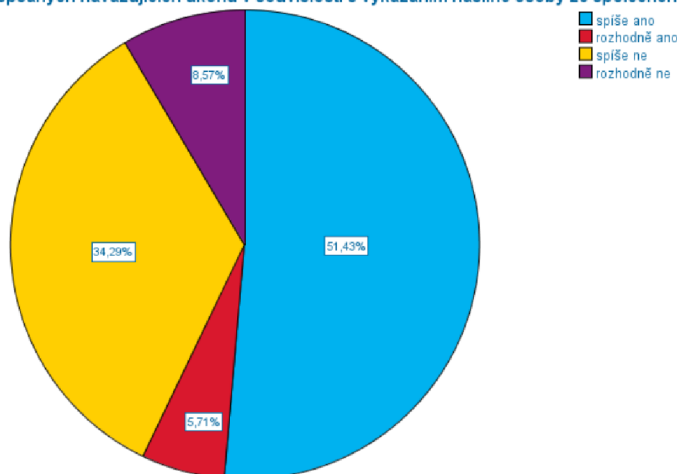
H1 Předpokládám, že většina pracovníků IC by navrhla prodloužení lhůty vykazání, oproti lhůtě, která je stanovena v současném znění.

V současné době je lhůta pro vykazání ze společného obydlí stanovena na 10 dní. V této době nesmí vykázaná osoba vstupovat do společných prostor, má zakázány jakékoliv styky či navazování kontaktů s ohroženou osobou a musí neprodleně opustit prostor označený příslušným policistou i odevzdat klíče. V rámci dotazníku byli pracovníci intervenčního centra dotazováni na hodnocení právě této doby z pohledu potřeby odpovídající k provedení všech navazujících úkonů a z pohledu odvrácení hrozby opakovaného napadení oběti či nastartování pomoci.

Daná hypotéza byla formulována na základě odborných článků, které připouští a upozorňují na možné nedostatky při zavádění institutu vykazání v české legislativě, která se inspirovala v souvislostech s domácím násilím v zemích s propracovaným sociálním systémem např. Rakousko, Německo (Intervenční centra Rakousko, 2006), (Na návštěvě u rakouských kolegů, 2009).

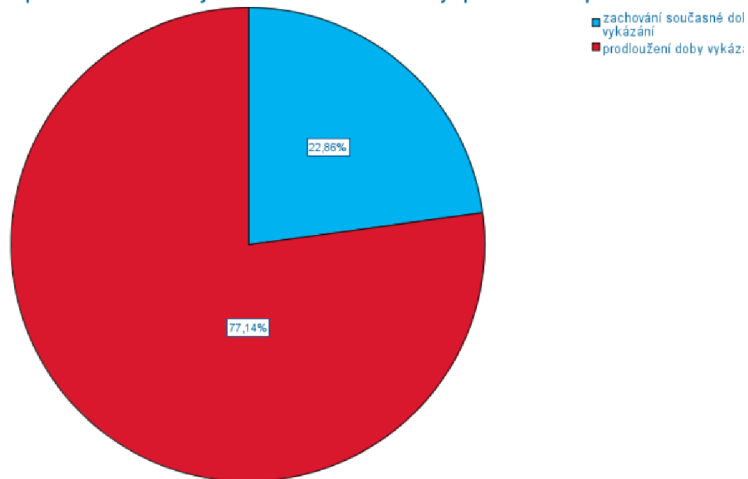
GRAFY

4) Ze své pracovní zkušenosti považují desetidenní lhůtu za odpovídající potřebě k provedení všech předepsaných navazujících úkonů v souvislosti s vykazáním násilné osoby ze společného obydlí.

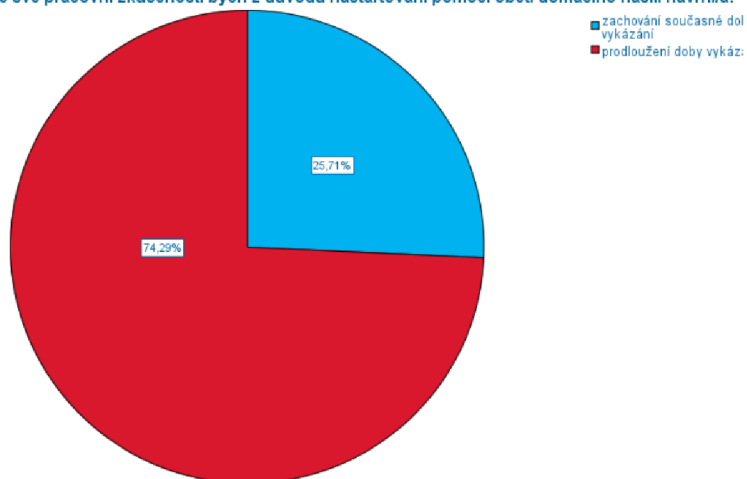
Obrázek 1 Ze své pracovní zkušenosti považují desetidenní lhůtu za odpovídající - graf (autorka)

5) Ze své pracovní zkušenosti bych z důvodu odvrácení hrozby opakovaného napadení oběti navrhl/a:

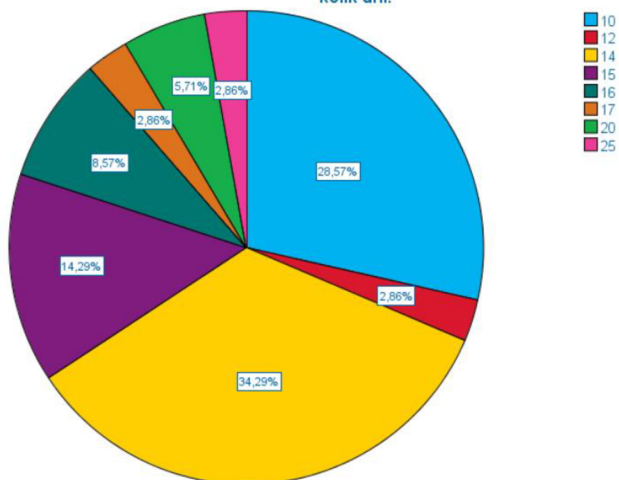
Obrázek 2 Ze své pracovní zkušenosti – odvrácení hrozby opakovaného napadení - graf (autorka)

7) Ze své pracovní zkušenosti bych z důvodu nastartování pomoci oběti domácího násilí navrhl/a:

Obrázek 3 Ze své pracovní zkušenosti – nastartování pomoci - graf (autorka)

9) Pokud by byla možnost změny doby pro vykazání, za odpovídající lhůtu bych považoval/a. Prosím uveďte kolik dní.

Obrázek 4 Možnost změny doby vykazání - graf (autorka)

V rámci dotazníkového šetření bylo z uvedených grafů zjištěno, že při položení obecné otázky, zda respondenti považují desetidenní lhůtu za dostačující, odpovědělo 51,4 % z dotázaných, že ano. Avšak při dalších otázkách zkoumajících dopad této doby na oběť domácího násilí by 34,29 % respondentů volilo prodloužení doby vykazání, a to na 14 dní. Stanovená hypotéza je tímto potvrzena.

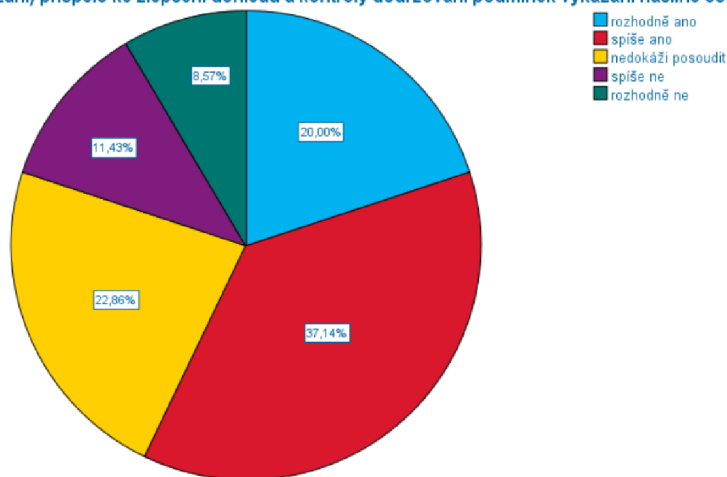
H2 Předpokládám, že většina pracovníků IC by zavedla zpřísnění povinnosti vykázané osoby, než jak je stanoveno v současném účinném znění předpisu zákona o PČR.

Zákonné povinnosti vykázané osobě nenařizují žádné následné povinnosti vůči policii ani další preventivní opatření, které by cílily na zamezení recidivy u pachatelů domácího násilí. Oběti domácího násilí tak nemají žádnou vidinu nápravy u pachatelů DN a odkládají řešení situace až na pozdější stádium, kdy násilí může mít fatální dopady. V dotazníku byla pracovníkům intervenčního centra navrhována úprava zákona v podobě povinnosti pachatele hlásit se opakovaně na policejní stanici po dobu vykazání, jakož i povinnost absolvování probačního programu pro aktéry DN z důvodu recidivy i z možného řešení situace oběti DN v dřívějším stadiu cyklu.

Při formulaci této hypotézy jsem vycházela z odborných článků, zaměřujících se na práci s pachateli domácího násilí (Na návštěvě u rakouských kolegů, 2009), (Intervenční centra Rakousko, 2006)

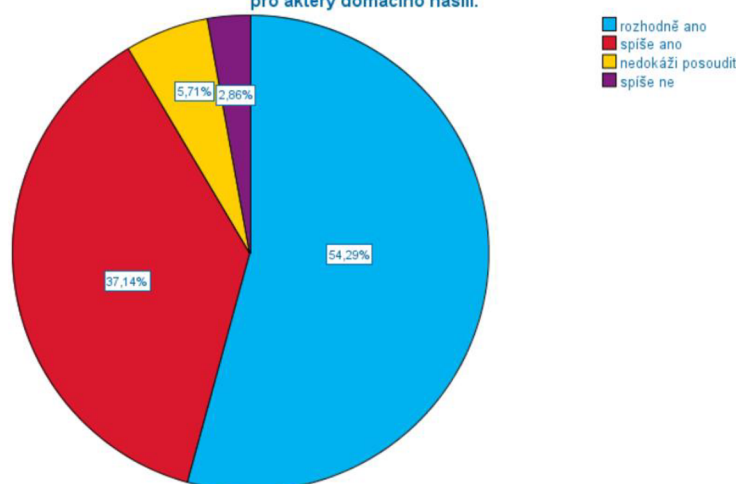
GRAFY

10) Domnívám se, že by zavedení zákonné povinnosti vykázané osoby hlásit se opakovaně na policejní služebně po dobu trvání vykazání (z důvodu prevence a kontroly nad dodržováním omezení vyplývajících z vykazání) přispělo ke zlepšení dohledu a kontroly dodržování podmínek vykazání násilné osoby.

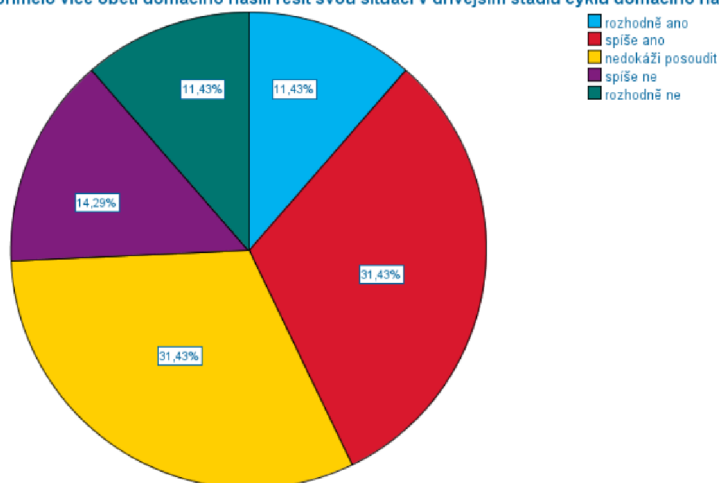
Obrázek 5 Zavedení zákonné povinnosti hlásit se na policejní stanici - graf (autorka)

12) Domnívám se, že pro pachatele domácího násilí a pro jejich oběti by bylo vhodné doplnit do ustanovení o institutu vykázání v zákoně o PČR povinnost násilné osoby účastnit se preventivního probačního programu pro aktéry domácího násilí.

Obrázek 6 Pro pachatele i oběť by bylo vhodné doplnit povinnost účastnit se preventivního programu - graf (autorka)

14) Domnívám se, že zavedení preventivního probačního programu do ustanovení o vykázání v zákoně o PČR by přimělo více obětí domácího násilí řešit svou situaci v dřívějším stádiu cyklu domácího násilí.

Obrázek 7 Zavedení preventivního programu přiměje oběti řešit svou situaci dříve - graf (autorka)

Z výstupů šetření a uvedených grafů vyplývá, že většina respondentů (konkrétně 37,14 %) by uvítala obecné zpřísnění pravidel a povinností pro pachatele domácího násilí, 54,29 % respondentů by zavedlo do ustanovení o institutu vykázání v zákoně o PČR povinnost násilné osoby účastnit se preventivního probačního programu pro aktéry domácího násilí. Celkem 31,43 % respondentů se domnívá, že zavedení této povinnosti mohlo mít vliv i na včasnější řešení situace oběti a stejný počet respondentů (tj. 31,43 %) toto nedokáže ze své pozice posoudit.

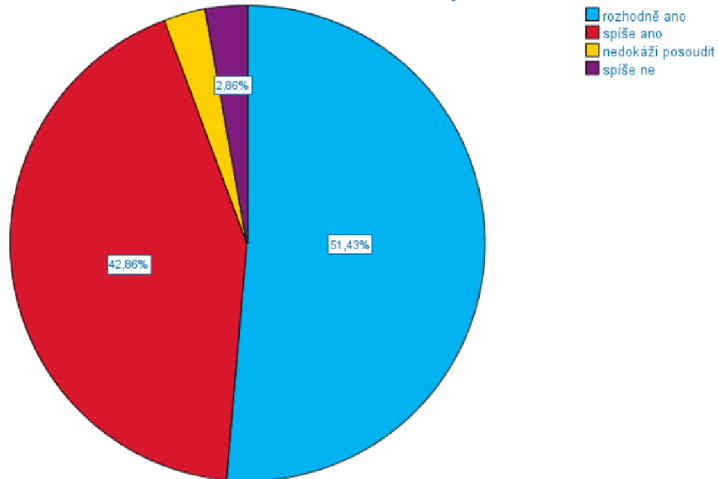
Z výstupů lze tak usuzovat, že stanovená hypotéza může být potvrzena.

H3 Předpokládám, že většina pracovníků IC by posílila opatření směřující k uplatnění práv ohrožené osoby, než jak je upravuje stávající znění zákona o PČR.

Pro pracovníky IC je velmi náročné dodržení zákonem stanovené časové lhůty pro administrativní úkony spojené s domácím násilím, obzvláště s institutem vykázání. Tato hypotéza je zaměřena na zhodnocení úředních postupů s ohledem na jejich časovou náročnost, jako je 24 hodinová lhůta pro předání úředního záznamu a dále pak na kontrolu dodržování podmínek vykázání s možností dohledu pracovníka IC z důvodu lepšího navázání kontaktu s obětí a jejich četností.

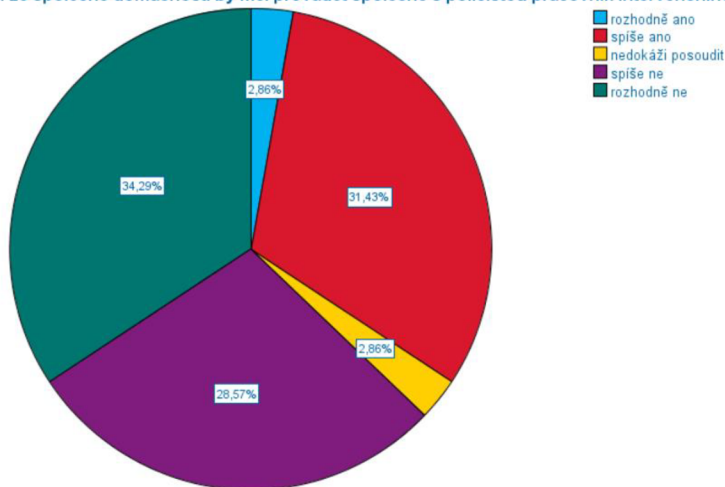
GRAFY

15) Lhůtu 24 hodin pro předání úředního záznamu o vykázání od PČR považuji s ohledem na povinnost k dalším úkonům za dostačující.

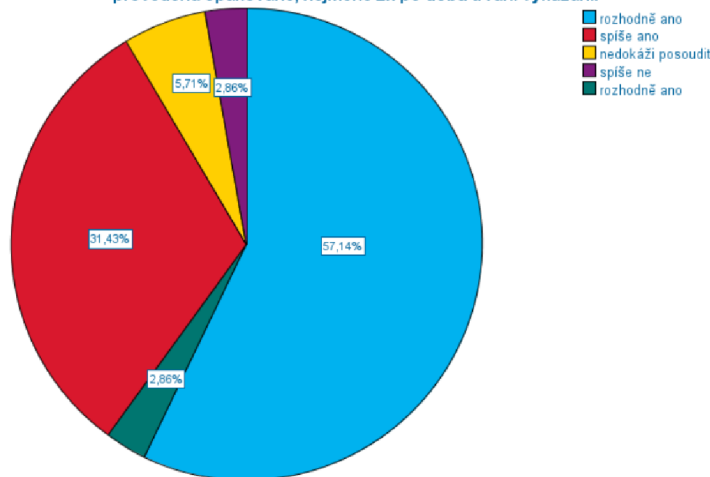
Obrázek 8 24 hodinovou lhůtu považuji za dostatečnou - graf (autorka)

16) Domnívám se, že zákonem stanovenou kontrolu (do tří dnů od vykázání) nad dodržováním podmínek vykázání ze společné domácnosti by měl provádět společně s policistou pracovník intervenčního centra.

Obrázek 9 Zákone stanovenou kontrolu by měl provádět s policistou pracovník Intervenčního centra - graf (autorka)

17) Domnívám se, že kontrola dodržování podmínek vykázaní ve společném obydlí by měla být ze strany PČR provedena opakovaně, nejméně 2x po dobu trvání vykázaní.

Obrázek 20 Kontrola dodržování podmínek vykázaní by měla být PČR provedena opakovaně - graf (autorka)

Z uvedených grafů vyplývá, že většina respondentů (přesně 51,43 %) souhlasí s dosavadní lhůtou 24 hodin pro předání úředního záznamu o vykázaní od PČR s ohledem k dalším úkonům. 31,43 % respondentů je přesvědčeno, že by bylo vhodné zavedení kontroly dodržování vykázaní PČR společně s pracovníkem intervenčního centra a 57,14 % respondentů odpovědělo, že by kontrola dodržování podmínek vykázaní ve společné domácnosti měla být ze strany PČR prováděna opakovaně, a to nejméně 2x za dobu vykázaní. Lze tedy usuzovat, že předpoklad, že by většina pracovníků intervenčního centra posílila opatření směřující k uplatnění práv ohrožené osoby, se potvrdil.

4.7 Vyhodnocení a závěr výzkumu

Pro zpracování výzkumného šetření jsem použila téma aktuální, úzce spjaté s institutem vykázaní a zhodnocením jeho využití v každodenních praktických situacích, jimž čelí pracovníci intervenčních center. Zpracování dotazníku probíhalo v prostředí IBM SPSS a v MS Office Excel. Hlavním cílem statistické analýzy bylo nastínění základních přehledů postojů, názorů a zkušeností respondentů (frekvenční analýza).

Dotazníky byly kódovány do statistického prostředí IBM SPSS a podrobeny logické kontrole.

Formulované hypotézy se z větší části potvrdily a lze z nich vyvodit i návrh na případnou změnu legislativy zákona o PolČR.

V současné době se o tématu domácí násilí hovoří otevřeně a pomoc obětem domácího násilí je velmi medializována. Méně, respektive téměř vůbec, je zmiňována pomoc pachatelům domácího násilí. Přitom právě tato pomoc, v podobě nařízení povinnosti absolvování probačního programu, by mohla být východiskem pro mnohé pachatele domácího násilí, kteří by se naučili pracovat s agresí, potlačováním agresivního chování, výbušností, ale hlavně by mohli zvládat o svém problému hovořit. Nyní již řada neziskových organizací nabízí podobné programy pro práci s agresí, jež jsou však bohužel pouze dobrovolné. Informaci o možnosti absolvování programu obdrží dotyční až u příslušného policisty při výkonu vykázaní nebo od probačního pracovníka (Terapeutický program narativní práce s agresí, 2022). Pachatelé domácího násilí nejsou v současné době ničím motivováni, aby dobrovolně vstoupili a dokončili probační program, a to ani po propuštění z výkonu trestu. U těchto agresivních jedinců lze předpokládat velké procento recidivy, přičemž při těchto programech se individuálně pracuje s násilnou osobou, a to s ohledem na zachování fungujícího partnerství, rodiny či zařazení ve společnosti (Program NENE, 2022). Nabídnuta je psychoterapeutická a poradenská pomoc, v rámci které agresivní jedinci získávají dovednosti přijmout odpovědnost za své chování. V průběhu procesu se díky asistenci agresoři snaží nalézt původ agrese a dále se učí, jak se zachovat, reagovat a umět řešit krizové vyhocené situace a předcházet násilným reakcím z jejich strany. Smyslem by mělo být chránit oběť před dalšími ataky násilných osob a sebereflexí samotného pachatele, u které by mělo díky odborné pomoci dojít k uvědomění a nalezení cesty ke změně chování. Do terapie mohou být zapojeny i oběti domácího násilí, pokud projeví o spolupráci zájem. Cílem těchto programů je náprava násilné osoby a předcházení recidivy domácího násilí.

Domnívám se, že zavedení povinnosti absolvování těchto programů osobami vykázanými ze společné domácnosti z důvodu páchaní domácího násilí by bylo velkým přínosem. Zároveň informovanost široké veřejnosti o zavedení této povinnosti pro pachatele domácího násilí by mohlo velmi pozitivně ovlivnit a motivovat oběti domácího násilí ke včasnému řešení pomoci a stát se tím správným impulzem.

5 Závěr

Jak bylo nastíněno již v úvodu, problematika domácího násilí vyžaduje uplatnění citlivého přístupu s kombinací propracovaného sociálního systému. Takové širší pojetí přináší možnost vytvoření provázané soustavy pomoci osobám postiženým domácím násilím s propracovaným systémem určeným k prevenci tohoto sociálně patologického jevu. Kromě toho může představovat i nástroj k postupné zásadní proměně náhledu veřejnosti na problematiku domácího násilí. Z těchto důvodů tato práce usilovala o reflexi domácího násilí ve dvou rovinách. V první, teoretické rovině, byla věnována hlavní pozornost vymezením daného pojmu se zaměřením na úlohu relevantních aktérů řešení domácího násilí tj. policie, intervenční centra a soudy. Ve druhé, výzkumné rovině, v jejímž rámci byl záměr studie zúžen na problematiku institutu policejního vykazání, která je zkoumána jak s ohledem na posouzení míry jeho stávající efektivity zejména z pohledu zúčastněných intervenčních aktérů tj. pracovníků intervenčních center, tak z perspektivy možné optimalizace tohoto nástroje prostřednictvím podložené reflexe dotazníkového šetření šířeného právě mezi výše zmíněnými zainteresovanými pracovníky. Výstupy šetření následně poskytly podklady k návrhům změn v současné právní úpravě institutu policejního vykazání, které by z něho mohly učinit efektivnější nástroj prevence domácího násilí.

V teoretické části byla provedena komparativní a kritická reflexe české a zahraniční literatury s cílem vysvětlit a definovat, co je domácí násilí. Na jejím základě se ukázalo, že neexistuje jednoznačná a univerzálně použitelná definice domácího násilí. Nicméně pro potřeby zkoumání této problematiky je třeba jednoznačného definování pojmu, a to s ohledem na cíle této práce, která se zabývá jednotlivými instituty prevence s důrazem na policejní vykazání. Vymezení pojmu domácího násilí bylo provedeno tak, aby zahrnovalo pokud možno všechny případy tohoto patologického chování, jež jsou popsány v rámci stávajících institucionálních nástrojů. Na základě tohoto zpřesnění bakalářská práce pracovala s domácím násilím jako s univerzálně přítomným sociálně patologickým jevem, zasahujícím všechny sociální vrstvy bez rozdílu, jehož základní atributy jsou spjaty s vymezením prostoru (společné obydlí), identifikací aktérů (členové domácnosti v asymetrickém vztahu), definicí obsahu (realizace mocenského vztahu s cílem

ublížit) i s charakteristikou délky trvání a intenzity, obvykle stupňující se frekvence a riziko závažnějších následků.

V souvislosti s vymezením pojmu domácí násilí byly následně rozlišeny různé formy a projevy (fyzické, psychické, sexuální, ekonomické, sociální), jakož i fáze procesu domácího násilí (stupňování tlaku – realizace násilí – fáze tzv. „lívánek“, respektive klidu).

S ohledem na širokou variabilitu druhů domácího násilí práce rovněž reflektovala základní teoretická východiska vysvětlující příčiny rozvoje tohoto problému v mezilidských vztazích, v rámci čehož práce odmítla překonané jednofaktorové teorie ve prospěch multifaktorových komplexních přístupů (např. vnímání makrosystémových příčin, ekonomických faktorů, vlivu sociálních prostředí, mikrosystémových atributů či tzv. ontogenetických příčin). Multifaktorovému přístupu odpovídá užitá typologie domácího násilí rozlišující jeho tři základní druhy, a sice tzv. situační běžné párové násilí, intimní terorismus a násilný odpor, v souvislosti s čímž bylo možné identifikovat jednotlivé aktéry domácího násilí na pachatele a oběti. Práce v tomto směru rovněž určitým způsobem typizovala charakteristické atributy archetypu „pachatele“ (nízká hladina sebevědomí, žárlivost, potřeba kontroly, patriarchální hodnoty, problémové dětství) i „oběti“ (pocit bezmoci, sebe-viktimizace, bagatelizace, citová vazba na agresora, strach z odplaty).

V rámci hlavního sledovaného cíle práce (tj. zhodnocení institutu policejního vykazání) praktická část práce nejprve systematicky popisuje konkrétní typy institucionální pomoci aktérům domácího násilí. V té souvislosti je provedena podrobná charakteristika všech institucí podílejících se na poskytování pomoci (Policie ČR, soudy, intervenční centra a orgány sociálně právní ochrany dětí). Od vymezení jejich působnosti se následně odvíjí i popisovaná škála různých forem pomoci (zdravotní, psychologické, sociální, právní). Za klíčový výstup provedené charakteristiky je třeba v tomto smyslu označit zejména požadavek na vzájemnou provázanost jednotlivých kroků všech dotčených institucí, na míru stálosti a předvídatelnosti jejich přístupů a na systematickosti zvoleného řešení problému. Jako základní prvek pro následné zhodnocení účinnosti institutu policejního vykazání sloužila analýza současného právního rámce pomoci v českém prostředí. V něm souběžně existují dva paralelní právní principy (represivní a prevenční), přičemž jejich vzájemná provázanost za postupného posilování principu prevence

spolu se zachováním významnosti represivního principu se jeví jako vhodné východisko při vytváření propracovaného systému pomoci při řešení problémů spojených s domácím násilím.

Na základě podrobného vymezení právního rámce zejména s ohledem na roli intervenčních center a pozici policejních orgánů při řešení domácího násilí bylo následně možné realizovat vlastní dotazníkové šetření, které proběhlo v roce 2022 mezi pracovníky intervenčních center, jakožto těmi aktéry, kteří jsou v rámci výše zmíněným zkušenostem schopni odpovědně a citlivě posoudit potřebnost případné změny právní úpravy institutu policejního vykázání. Na základě online šířeného dotazníku byly mezi respondenty zkoumány jejich postoje vůči současné právní úpravě, a to především v otázkách možnosti uložení povinnosti absolvování probačního programu násilným osobám, dostatečnosti předběžných opatření typu délky doby vykázání či nutnosti opakované kontroly dodržování podmínek vykázání ze strany policejních orgánů. V rámci výzkumu byly stanoveny tři hypotézy opřené o zhodnocení odborné literatury i o zkušenost ze sousedních zemí. Analýza a interpretace výsledků dotazníkového šetření v tomto ohledu potvrdila přesvědčivou platnost dvou stanovených hypotéz. Jednalo se o hypotézu 1), v jejímž rámci by většina respondentů na základě zkušeností uvítala prodloužení lhůty vykázání oproti současnému účinnému, a o hypotézu 3), u níž se rovněž ukazuje, že většina oslovených pracovníků intervenčních center by preferovala posílení opatření směřujících k uplatnění práv ohrožené osoby. V případě hypotézy 2) se potvrdilo, že většina respondentů podporuje myšlenku zavedení povinnosti preventivního probačního programu pro násilné osoby, avšak v otázce obecného zpřísnění pravidel a povinností pro pachatele domácího násilí není podpora tak jednoznačná jako v rámci dvou zbylých hypotéz.

S ohledem na zjištěné výstupy a provedené vyhodnocení dotazníkového šetření lze konstatovat, že současný systém nástrojů právní ochrany před domácím násilím zakotvený v českém právním řádu odpovídá praktickým potřebám. Navzdory tomu však pracovníci intervenčních center spatřují ve stávající právní úpravě institutu policejního vykázání určitá problematická místa, na jejichž optimálním procesu za účelem efektivnějšího využití při praktickém řešení případů domácího násilí by bylo třeba v českém legislativním rámci zapracovat. Otázka systematického řešení domácího násilí tak představuje komplikovaný úkol v intenci „běhu na dlouhou trať“. Při jeho řešení je nezbytné kombinovat kritickou odbornou

analýzu s právně definovanými mechanismy i senzitivním přístupem zúčastněných intervenčních veřejných aktérů vůči konkrétním posuzovaným případům. Jak v rovině provedeného dotazníkového šetření, tak v oblasti představených teoretických přístupů vůči typologii domácího násilí, jeho předcházení i řešení, může být tato práce právě ve zmíněném dlouhodobém úsilí o systematickou změnu a optimalizaci dobrým odrazovým můstkem.

6 Seznam zdrojů

Monografie

BEDNÁŘOVÁ, Zdeňka, Kateřina MACKOVÁ, Petra WÜNSCHOVÁ a Kateřina BLÁHOVÁ. *Domácí násilí: zkušenosti z poskytování sociální a terapeutické pomoci ohroženým osobám*. Praha: Acorus, 2009. ISBN 978-80-254-5422-0.

BURIÁNEK, Jiří a kol. *Domácí násilí: násilí na mužích a seniorech*. Triton, Praha: 2006. ISBN 80-7254-914-6.

ČECH, Ondřej. *Domácí násilí z pohledu pracovníků v oblasti sociálních služeb*. České Budějovice: Theia, 2011. ISBN 9788090485402.

ČÍRTKOVÁ, Ludmila, Radka MACHÁČKOVÁ a Markéta VITOUŠOVÁ. *Domácí násilí - přístup k řešení problému ve vybraných evropských zemích: studie*. [Praha]: Bílý kruh bezpečí, 2002. ISBN 80-86284-19-0.

ČUHELOVÁ, Kateřina. *Předběžná opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019, Právo prakticky. ISBN 978-80-7598-575-0.

Domácí násilí a zdravotně postižení: sborník materiálů z celostátní konference organizované o.s. ORFEUS ve spolupráci s katedrou sociální práce a sociální politiky Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové za účasti Sexuologické společnosti České lékařské společnosti JEP. Praha: Orfeus, 2005. ISBN 80-903519-2-1.

DUFKOVÁ, Ivana a Jiří ZLÁMAL. *Domácí násilí se zaměřením na problematiku obětí*. Praha: [Střední policejní škola Ministerstva vnitra, Středisko pro výchovu k lidským právům a profesní etiku], 2005. ISBN 80-239-5686-8.

GJURIČOVÁ, Šárka, Jana KOCOURKOVÁ a Jiří KOUTEK. *Podoby násilí v rodině*. Praha: Vyšehrad, 2000. ISBN 80-7021-416-3.

JAKOBSEN, Barbora a Marius RÅKI. *Násilí je možné zastavit: Terapie pro osoby, které se dopouštějí násilí v blízkých vztazích*. 2. vydání. Praha: Nadace Open Society Fund Praha, Úřad vlády ČR, 2022. ISBN 978-80-7440-305-7.

JEŽKOVÁ, Veronika a Jiřina VONKOVÁ. *Vaše právo!: první právní pomoc ženám, obětem domácího násilí*. 9., aktualizované a doplněné vydání. Praha: ProFem, 2017. ISBN 978-80-904564-8-8.

KELLY, Kristin Anne. *Domestic Violence and the Politics of Privacy*. Cornell University Press, 2002. ISBN 978-0801488290.

KOTKOVÁ, Martina. *Domácí násilí v kontextu rodiny a práce*. Brno: Spondea, 2014. ISBN 978-80-260-7191-4.

KRÁLÍČKOVÁ, Zdeňka. *Právo proti domácímu násilí*. V Praze: C.H. Beck, 2011, Beckova skripta. ISBN 978-80-7400-381-3.

MATOUŠEK, Oldřich, KŘIŠŤAN, Alois, ed. *Encyklopedie sociální práce*. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0366-7.

MATOUŠKOVÁ, Ingrid. *Aplikovaná forenzní psychologie*. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4580-0.

NOVÁK, Tomáš a Věra CAPPONI. *Sám proti agresi*. Praha: Grada, 1996. ISBN 80-7169-253-0.

PIKÁLKOVÁ, Simona, Zuzana PODANÁ a Jiří BURIÁNEK. *Ženy jako oběti partnerského násilí: sociologická perspektiva*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2015, Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-189-3.

REICHEL, Jiří. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Praha: Grada, 2009. Sociologie (Grada). ISBN 978-80-247-3006-6.

SEDLÁK, Jiří. Posuzování následků domácího násilí. *Psychologické dny ...: sborník z konference Psychologické dny Olomouc ..* Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017, 2004. ISBN 80-244-1059-1.

STŘÍLKOVÁ, Patricie a Marek FRYŠTÁK. *Vykázání jako prostředek ochrany před domácím násilím.* Ostrava: Key Publishing, 2009. Právo (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-020-0.

SVOBODA HOFERKOVÁ, Stanislava, Blahoslav KRAUS a Václav BĚLÍK. *Sociální patologie a prevence pro studenty učitelských oborů.* Hradec Králové: Gaudeamus, 2017. ISBN 978-80-7435-686-5.

ŠEDIVÁ, Marie. *Metodický rámec interdisciplinární spolupráce na místní úrovni při řešení případů domácího násilí.* V Praze: Bílý kruh bezpečí, 2007. ISBN 978-80-239-9449-0.

ŠEVČÍK, Drahomír a Naděžda ŠPATENKOVÁ. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence.* Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-690-2.

ŠPATENKOVÁ, Naděžda. *Krizová intervence pro praxi.* Praha: Grada, 2004. Psyché (Grada). ISBN 80-247-0586-9.

TOPINKA, Daniel, ed. *Domácí násilí z perspektivy aplikovaného výzkumu: základní fakta a výsledky.* Ostrava: SocioFactor, 2016. ISBN 978-80-906615-0-9.

VANGELI, Benedikt. *Zákon o Policii České republiky: komentář.* 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2014, Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-543-5.

VARGOVÁ, Branislava, Dana POKORNÁ a Marie TOUFAROVÁ. *Partnerské násilí.* Praha: Linde, 2008. ISBN 978-80-86131-76-4.

VOŇKOVÁ, Jiřina a Markéta HUŇKOVÁ. *Domácí násilí v českém právu z pohledu žen.* Praha: profem, 2004. ISBN 80-239-2106-1.

Články a studie

BAROCAS, Briana, Danielle EMERY a Linda G. MILLS. Changing the Domestic Violence Narrative: Aligning Definitions and Standards. *Journal of Family Violence* [online]. 2016, 31(8), 941-947 [cit. 2022-11-27]. ISSN 0885-7482. Dostupné z: doi:10.1007/s10896-016-9885-0

FLURY, M, E NYBERG a A RIECHER-RÖSSLER. Domestic violence against women: Definitions, epidemiology, risk factors and consequences. *Swiss Medical Weekly* [online]. [cit. 2022-11-27]. ISSN 1424-7860. Dostupné z: doi:10.4414/smw.2010.13099

HARRISON, Lisa, A. a Esqueda, Cynthia WILLIS. Myths and stereotypes of actors involved in domestic violence: Implications for domestic violence culpability attributions. *Aggression and Violent Behavior*. Oxford : Pergamon / Elsevier, 1999, 129-138.

JOURILES, Ernest N., Renee MCDONALD, Amy M. SMITH SLEP, Richard E. HEYMAN a Edward GARRIDO. Child Abuse in the Context of Domestic Violence: Prevalence, Explanations, and Practice Implications. *Violence and Victims* [online]. 2008, 23(2), 221-235 [cit. 2022-11-27]. ISSN 0886-6708. Dostupné z: doi:10.1891/0886-6708.23.2.221

VYMĚTALOVÁ, Simona. Domestic Violence: A Natural Phenomenon?. *Czech Sociological Review*. 2001, 37(1), 103-122. ISSN 00380288. Dostupné z: doi:10.13060/00380288.2001.37.1.16

YAMAWAKI, Niwako, Monica OCHOA-SHIPPI, Craig PULSIPHER, Andrew HARLOS a Scott SWINDLER. Perceptions of Domestic Violence. *Journal of Interpersonal Violence* [online]. 2012, 27(16), 3195-3212 [cit. 2022-11-07]. ISSN 0886-2605. Dostupné z: doi:10.1177/0886260512441253

Online zdroje

Intervenční centra v Rakousku. *www.rosacentrum.cz* [online]. [cit. 2022-10-28].

Dostupné z: <https://www.rosacentrum.cz/intervencni-centra-v-rakousku/>

NA NÁVŠTĚVĚ U RAKOUSKÝCH KOLEGŮ. *www.bkb.cz/* [online]. [cit. 2022-

10-28]. Dostupné z: [https://www.bkb.cz/aktuality/n456-na-navsteve-u-](https://www.bkb.cz/aktuality/n456-na-navsteve-u-rakouskych-kolegu/)

[rakouskych-kolegu/](https://www.bkb.cz/aktuality/n456-na-navsteve-u-rakouskych-kolegu/)

METODICKÁ PŘÍRUČKA č. 1/2010: ředitele ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky k realizaci závazného pokynu policejního prezidenta č. 166/2009 o provádění vykázaní. In: *Www.policie.cz* [online]. Praha: Policie České republiky, 2010, 4. 1. 2010 [cit. 2022-11-19]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/soubor/mp-1-2010-docx.aspx>

Oblastní charita Hradec Králové. *Www.charitahk.cz* [online]. Praha: Charita Česká republika, © 2022, 2022 [cit. 2022-06-27]. Dostupné z:

<https://www.charitahk.cz/komu-a-jak-pomahame/osobam-ohrozenym-domacimnasilim/>

Program NENA - Domov bez násilí. *Https://spona.chrudim-city.cz* [online]. [cit.

2022-10-28]. Dostupné z: <https://spona.chrudim-city.cz/sit/sluzby/181>

Přehled intervenčních center v ČR (IC). *Www.mvcr.cz* [online]. Praha, © 2022 [cit. 2022-11-29]. Dostupné z:

[file:///C:/Users/uhk/Desktop/Moje%20%C5%A1kola/BP%20moje/P%20%C5%99ehled IC v %C4%8CR +kont. m%C3%ADsta-1 \(1\)%20\(9\).pdf](file:///C:/Users/uhk/Desktop/Moje%20%C5%A1kola/BP%20moje/P%20%C5%99ehled%20IC%20v%20%C4%8CR%20+kont.%20m%C3%ADsta-1%20(1)%20(9).pdf)

Terapeutický program narativní práce s agresí. *Https://nomiahk.cz/* [online].

Hradec Králové [cit. 2022-11-29]. Dostupné z: <https://nomiahk.cz/agrese/>

7 Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Transformační tabulka

8 Přílohy

8.1 Seznam příloh

Příloha I. Hypotéza H1

Příloha II- Hypotéza H2

Příloha III. Hypotéza H3

Příloha I. - Hypotéza H1

30.10.22 14:27

hypoteza_H1

IBM SPSS Web Report - hypotezy.spv

Crosstabs

Crosstabs - 4) Ze své pracovní zkušenosti považují desetidenní lhůtu za odpovídající potřebě k provedení všech předepsaných navazujících úkonů v souvislosti s vykázaním násilné osoby ze společného obydlí. * 7) Ze své pracovní zkušenosti bych z důvodu nastartování pomoci oběti domácího násilí navrhl/a: Crosstabulation - August 23, 2022

4) Ze své pracovní zkušenosti považují desetidenní lhůtu za odpovídající potřebě k provedení všech předepsaných navazujících úkonů v souvislosti s vykázaním násilné osoby ze společného obydlí. * 7) Ze své pracovní zkušenosti bych z důvodu nastartování pomoci oběti domácího násilí navrhl/a: Crosstabulation

Count		7) Ze své pracovní zkušenosti bych z důvodu nastartování pomoci oběti domácího násilí navrhl/a:		Total
		zachování současné doby vykázaní	prodloužení doby vykázaní	
4) Ze své pracovní zkušenosti považují desetidenní lhůtu za odpovídající potřebě k provedení všech předepsaných navazujících úkonů v souvislosti s vykázaním násilné osoby ze společného obydlí.	spíše ano	8	10	18
	rozhodně ano	1	1	2
	spíše ne	0	12	12
	rozhodně ne	0	3	3
Total		9	26	35

Crosstabs - 4) Ze své pracovní zkušenosti považují desetidenní lhůtu za odpovídající potřebě k provedení všech předepsaných navazujících úkonů v souvislosti s vykázaním násilné osoby ze společného obydlí. * 5) Ze své pracovní zkušenosti bych z důvodu odvrácení hrozby opakovaného napadení oběti navrhl/a: Crosstabulation - August 23, 2022

4) Ze své pracovní zkušenosti považují desetidenní lhůtu za odpovídající potřebě k provedení všech předepsaných navazujících úkonů v souvislosti s vykázaním násilné osoby ze společného obydlí. * 5) Ze své pracovní zkušenosti bych z důvodu odvrácení hrozby opakovaného napadení oběti navrhl/a: Crosstabulation

Count		5) Ze své pracovní zkušenosti bych z důvodu odvrácení hrozby opakovaného napadení oběti navrhl/a:		Total
		zachování současné doby vykázaní	prodloužení doby vykázaní	
4) Ze své pracovní zkušenosti považují desetidenní lhůtu za odpovídající potřebě k provedení všech předepsaných navazujících úkonů v souvislosti s vykázaním násilné osoby ze společného obydlí.	spíše ano	7	11	18
	rozhodně ano	1	1	2
	spíše ne	0	12	12
	rozhodně ne	0	3	3
Total		8	27	35

Crosstabs - 4) Ze své pracovní zkušenosti považují desetidenní lhůtu za odpovídající potřebě k provedení všech předepsaných navazujících úkonů v souvislosti s vykázaním násilné osoby ze společného obydlí. * 9) Pokud by byla možnost změny doby pro vykázaní, za odpovídající lhůtu bych považoval/a: Prosím uveďte kolik dní. Crosstabulation - August 23, 2022

4) Ze své pracovní zkušenosti považují desetidenní lhůtu za odpovídající potřebě k provedení všech předepsaných navazujících úkonů v souvislosti s vykázaním násilné osoby ze společného obydlí. * 9) Pokud by byla možnost změny doby pro vykázaní, za odpovídající lhůtu bych považoval/a: Prosím uveďte kolik dní. Crosstabulation

Count		9) Pokud by byla možnost změny doby pro vykázaní, za odpovídající lhůtu bych považoval/a: Prosím uveďte kolik dní.									
		10	12	14	15	16	17	20	25		
4) Ze své pracovní zkušenosti považují desetidenní lhůtu za odpovídající potřebě k provedení všech předepsaných navazujících úkonů v souvislosti s vykázaním násilné osoby ze společného obydlí.	spíše ano	8	1	7	1	0	0	0	0	0	1
	rozhodně ano	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	spíše ne	0	0	5	2	3	1	1	0	0	0
	rozhodně ne	0	0	0	2	0	0	1	1	0	0
Total		10	1	12	5	3	1	2	1	1	1

Crosstabs - 5) Ze své pracovní zkušenosti bych z důvodu odvrácení hrozby opakovaného napadení oběti navrhl/a: * 7) Ze své pracovní zkušenosti bych z důvodu nastartování pomoci oběti domácího násilí navrhl/a: Crosstabulation - August 23, 2022

5) Ze své pracovní zkušenosti bych z důvodu odvrácení hrozby opakovaného napadení oběti navrhl/a: * 7) Ze své pracovní zkušenosti bych z důvodu nastartování pomoci oběti domácího násilí navrhl/a: Crosstabulation

Count		7) Ze své pracovní zkušenosti bych z důvodu nastartování pomoci oběti domácího násilí navrhl/a:		Total
		zachování současné doby vykázaní	prodloužení doby vykázaní	
5) Ze své pracovní zkušenosti bych z důvodu odvrácení hrozby opakovaného napadení oběti navrhl/a.	zachování současné doby vykázaní	7	1	8
	prodloužení doby vykázaní	2	25	27
Total		9	26	35

about:blank

1/2

IBM SPSS Web Report - hypotezy.spv

Crosstabs - 5) Ze své pracovní zkušenosti bych z důvodu odvrácení hrozby opakovaného napadení oběti navrhl/a: * 9) Pokud by byla možnost změny dob pro vykázání, za odpovídající lhůtu bych považoval/a. Prosim uveďte kolik dní. Crosstabulation - August 23, 2022

5) Ze své pracovní zkušenosti bych z důvodu odvrácení hrozby opakovaného napadení oběti navrhl/a: * 9) Pokud by byla možnost změny doby pro vykázání lhůtu bych považoval/a. Prosim uveďte kolik dní. Crosstabulation

Count		9) Pokud by byla možnost změny doby pro vykázání, za odpovídající lhůtu bych považoval/a. Prosim uveďte kolik dní.							
		10	12	14	15	16	17	20	2
5) Ze své pracovní zkušenosti bych z důvodu odvrácení hrozby opakovaného napadení oběti navrhl/a:	zachování současné doby vykázání	6	1	1	0	0	0	0	0
	prodloužení doby vykázání	4	0	11	5	3	1	2	
Total		10	1	12	5	3	1	2	

Crosstabs - 7) Ze své pracovní zkušenosti bych z důvodu nastartování pomoci oběti domácího násilí navrhl/a: * 9) Pokud by byla možnost změny doby pro vykázání, za odpovídající lhůtu bych považoval/a. Prosim uveďte kolik dní. Crosstabulation - August 23, 2022

7) Ze své pracovní zkušenosti bych z důvodu nastartování pomoci oběti domácího násilí navrhl/a: * 9) Pokud by byla možnost změny doby pro vykázání, za c bych považoval/a. Prosim uveďte kolik dní. Crosstabulation

Count		9) Pokud by byla možnost změny doby pro vykázání, za odpovídající lhůtu bych považoval/a. Prosim uveďte kolik dní.							
		10	12	14	15	16	17	20	2
7) Ze své pracovní zkušenosti bych z důvodu nastartování pomoci oběti domácího násilí navrhl/a:	zachování současné doby vykázání	8	1	0	0	0	0	0	0
	prodloužení doby vykázání	2	0	12	5	3	1	2	
Total		10	1	12	5	3	1	2	

Příloha II. - Hypotéza H2

30.10.22 15:07

hypoteza_h2

IBM SPSS Web Report - hypoteza_h2.spv

Crosstabs

Crosstabs - 10) Domnívám se, že by zavedení zákonné povinnosti vykázané osoby hlásit se opakovaně na policejní služebně po dobu trvání vykázaní (z důvodu prevence a kontroly nad dodržováním omezení vyplývajících z vykázaní) přispělo ke zlepšení dohledu a kontroly dodržování podmínek vykázaní násilné osoby. * 12) Domnívám se, že pro pachatele domácího násilí a pro jejich oběti by bylo vhodné doplnit do ustanovení o institutu vykázaní v zákoně o PCR povinnost násilné osoby účastnit se preventivního probačního programu pro akтеры domácího násilí. Crosstabulation - August 23, 2022

10) Domnívám se, že by zavedení zákonné povinnosti vykázané osoby hlásit se opakovaně na policejní služebně po dobu trvání vykázaní (z důvodu prevence a kontroly nad dodržováním omezení vyplývajících z vykázaní) přispělo ke zlepšení dohledu a kontroly dodržování podmínek vykázaní násilné osoby. * 12) Domnívám se, že pro pachatele domácího násilí a pro jejich oběti by bylo vhodné doplnit do ustanovení o institutu vykázaní v zákoně o PCR povinnost násilné osoby účastnit se preventivního probačního programu pro akтеры domácího násilí. Crosstabulation

Count		12) Domnívám se, že pro pachatele domácího násilí a pro jejich oběti by bylo vhodné doplnit do ustanovení o institutu vykázaní v zákoně o PCR povinnost násilné osoby účastnit se preventivního probačního programu pro akтеры domácího násilí.				Total
		rozhodně ano	spíše ano	nedokáži posoudit	spíše ne	
10) Domnívám se, že by zavedení zákonné povinnosti vykázané osoby hlásit se opakovaně na policejní služebně po dobu trvání vykázaní (z důvodu prevence a kontroly nad dodržováním omezení vyplývajících z vykázaní) přispělo ke zlepšení dohledu a kontroly dodržování podmínek vykázaní násilné osoby.	rozhodně ano	4	3	0	0	7
	spíše ano	7	4	1	1	13
	nedokáži posoudit	3	4	1	0	8
	spíše ne	3	1	0	0	4
	rozhodně ne	2	1	0	0	3
Total		19	13	2	1	35

Crosstabs - 10) Domnívám se, že by zavedení zákonné povinnosti vykázané osoby hlásit se opakovaně na policejní služebně po dobu trvání vykázaní (z důvodu prevence a kontroly nad dodržováním omezení vyplývajících z vykázaní) přispělo ke zlepšení dohledu a kontroly dodržování podmínek vykázaní násilné osoby. * 14) Domnívám se, že zavedení preventivního probačního programu do ustanovení o vykázaní v zákoně o PCR by přimělo více obětí domácího násilí řešit svou situaci v dřívějším stádiu cyklu domácího násilí. Crosstabulation - August 23, 2022

10) Domnívám se, že by zavedení zákonné povinnosti vykázané osoby hlásit se opakovaně na policejní služebně po dobu trvání vykázaní (z důvodu prevence a kontroly nad dodržováním omezení vyplývajících z vykázaní) přispělo ke zlepšení dohledu a kontroly dodržování podmínek vykázaní násilné osoby. * 14) Domnívám se, že zavedení preventivního probačního programu do ustanovení o vykázaní v zákoně o PCR by přimělo více obětí domácího násilí řešit svou situaci v dřívějším stádiu cyklu domácího násilí. Crosstabulation

Count		14) Domnívám se, že zavedení preventivního probačního programu do ustanovení o vykázaní v zákoně o PCR by přimělo více obětí domácího násilí řešit svou situaci v dřívějším stádiu cyklu domácího násilí.					Total
		rozhodně ano	spíše ano	nedokáži posoudit	spíše ne	rozhodně ne	
10) Domnívám se, že by zavedení zákonné povinnosti vykázané osoby hlásit se opakovaně na policejní služebně po dobu trvání vykázaní (z důvodu prevence a kontroly nad dodržováním omezení vyplývajících z vykázaní) přispělo ke zlepšení dohledu a kontroly dodržování podmínek vykázaní násilné osoby.	rozhodně ano	0	3	2	1	1	7
	spíše ano	3	6	3	0	1	13
	nedokáži posoudit	1	1	4	1	1	8
	spíše ne	0	1	1	2	0	4
	rozhodně ne	0	0	1	1	1	3
Total		4	11	11	5	4	35

about:blank

1/2

IBM SPSS Web Report - hypoteza_h2.spv

Crosstabs - 12) Domnívám se, že pro pachatele domácího násilí a pro jejich oběti by bylo vhodné doplnit do ustanovení o institutu vykazání v zákoně o PCR povinnost násilné osoby účastnit se preventivního probačního programu pro aktéry domácího násilí. * 14) Domnívám se že zavedení preventivního probačního programu do ustanovení o vykazání v zákoně o PCR by přimělo více obětí domácího násilí řešit svou situaci v dřívějším stádiu cyklu domácího násilí. Crosstabulation - August 23, 2022

12) Domnívám se, že pro pachatele domácího násilí a pro jejich oběti by bylo vhodné doplnit do ustanovení o institutu vykazání v zákoně o PCR povinnost násilné osoby účastnit se preventivního probačního programu pro aktéry domácího násilí. * 14) Domnívám se, že zavedení preventivního probačního programu do ustanovení o vykazání v zákoně o PCR by přimělo více obětí domácího násilí řešit svou situaci v dřívějším stádiu cyklu domácího násilí. Crosstabulation

Count		14) Domnívám se, že zavedení preventivního probačního programu do ustanovení o vykazání v zákoně o PCR by přimělo více obětí domácího násilí řešit svou situaci v dřívějším stádiu cyklu domácího násilí.					Total
		rozhodně ano	spíše ano	nedokáži posoudit	spíše ne	rozhodně ne	
12) Domnívám se, že pro pachatele domácího násilí a pro jejich oběti by bylo vhodné doplnit do ustanovení o institutu vykazání v zákoně o PCR povinnost násilné osoby účastnit se preventivního probačního programu pro aktéry domácího násilí.	rozhodně ano	4	9	2	3	1	19
	spíše ano	0	2	8	2	1	13
	nedokáži posoudit	0	0	1	0	1	2
	spíše ne	0	0	0	0	1	1
Total		4	11	11	5	4	35

Příloha III. - Hypotéza H3

30.10.22 15:07

hypoteza_h3

IBM SPSS Web Report - hypoteza_h3.spv

Crosstabs - 15) Lhůtu 24 hodin pro předání úředního záznamu o vykázání od PCR považují s ohledem na povinnost k dalším úkonům za dostačující. * 16) Domnívám se, že zákonem stanovenou kontrolu (do tří dnů od vykázání) nad dodržováním podmínek vykázání ze společné domácnosti by měl provádět společně s policistou pracovník intervenčního centra. Crosstabulation - August 25, 2022

15) Lhůtu 24 hodin pro předání úředního záznamu o vykázání od PCR považují s ohledem na povinnost k dalším úkonům za dostačující. * 16) Domnívám se, že zákonem stanovenou kontrolu (do tří dnů od vykázání) nad dodržováním podmínek vykázání ze společné domácnosti by měl provádět společně s policistou pracovník intervenčního centra. Crosstabulation

Count		16) Domnívám se, že zákonem stanovenou kontrolu (do tří dnů od vykázání) nad dodržováním podmínek vykázání ze společné domácnosti by měl provádět společně s policistou pracovník intervenčního centra. Total					
		rozhodně ano	spíše ano	nedokáži posoudit	spíše ne	rozhodně ne	
15) Lhůtu 24 hodin pro předání úředního záznamu o vykázání od PCR považují s ohledem na povinnost k dalším úkonům za dostačující.	rozhodně ano	0	4	1	6	7	18
	spíše ano	1	7	0	3	4	15
	nedokáži posoudit	0	0	0	0	1	1
	spíše ne	0	0	0	1	0	1
Total		1	11	1	10	12	35

Crosstabs - 15) Lhůtu 24 hodin pro předání úředního záznamu o vykázání od PCR považují s ohledem na povinnost k dalším úkonům za dostačující. * 17) Domnívám se, že kontrola dodržování podmínek vykázání ve společném obydlí by měla být ze strany PCR provedena opakovaně, nejméně 2x po dobu trvání vykázání. Crosstabulation - August 25, 2022

15) Lhůtu 24 hodin pro předání úředního záznamu o vykázání od PCR považují s ohledem na povinnost k dalším úkonům za dostačující. * 17) Domnívám se, že kontrola dodržování podmínek vykázání ve společném obydlí by měla být ze strany PCR provedena opakovaně, nejméně 2x po dobu trvání vykázání. Crosstabulation

Count		17) Domnívám se, že kontrola dodržování podmínek vykázání ve společném obydlí by měla být ze strany PCR provedena opakovaně, nejméně 2x po dobu trvání vykázání. Total					
		rozhodně ano	spíše ano	nedokáži posoudit	spíše ne	rozhodně ano	
15) Lhůtu 24 hodin pro předání úředního záznamu o vykázání od PCR považují s ohledem na povinnost k dalším úkonům za dostačující.	rozhodně ano	9	6	2	0	1	18
	spíše ano	9	5	0	1	0	15
	nedokáži posoudit	1	0	0	0	0	1
	spíše ne	1	0	0	0	0	1
Total		20	11	2	1	1	35

Crosstabs - 16) Domnívám se, že zákonem stanovenou kontrolu (do tří dnů od vykázání) nad dodržováním podmínek vykázání ze společné domácnosti by měl provádět společně s policistou pracovník intervenčního centra. * 17) Domnívám se, že kontrola dodržování podmínek vykázání ve společném obydlí by měla být ze strany PCR provedena opakovaně, nejméně 2x po dobu trvání vykázání. Crosstabulation - August 25, 2022

16) Domnívám se, že zákonem stanovenou kontrolu (do tří dnů od vykázání) nad dodržováním podmínek vykázání ze společné domácnosti by měl provádět společně s policistou pracovník intervenčního centra. * 17) Domnívám se, že kontrola dodržování podmínek vykázání ve společném obydlí by měla být ze strany PCR provedena opakovaně, nejméně 2x po dobu trvání vykázání. Crosstabulation

Count		17) Domnívám se, že kontrola dodržování podmínek vykázání ve společném obydlí by měla být ze strany PCR provedena opakovaně, nejméně 2x po dobu trvání vykázání. Total					
		rozhodně ano	spíše ano	nedokáži posoudit	spíše ne	rozhodně ano	
16) Domnívám se, že zákonem stanovenou kontrolu (do tří dnů od vykázání) nad dodržováním podmínek vykázání ze společné domácnosti by měl provádět společně s policistou pracovník intervenčního centra.	rozhodně ano	0	1	0	0	0	1
	spíše ano	10	1	0	0	0	11
	nedokáži posoudit	0	1	0	0	0	1
	spíše ne	5	5	0	0	0	10
	rozhodně ne	5	3	2	1	1	12
Total		20	11	2	1	1	35

about:blank

1/1